

Latvijas Republikas

Tieslietu ministrija

2005. gada publiskais pārskats

Tieslietu ministrija

2005. gads Tieslietu ministrijai bija stabils attīstības un ražena darba gads. Ministrija aizvadītajā gadā nostiprināja savu kapacitāti un spēju veikt tai dotos uzdevumus.

Īpaši jāuzsver, ka 2005. gadā milzīgs darbs tika ieguldīts tiesu sistēmas tālākā attīstībā, pabeidzot darbu pie jaunā Tiesu iekārtas likuma projekta sagatavošanas. Publiskā pārskata sagatavošanas brīdī likuma projekts jau bija atbalstīts valdībā un ir nodots izskatīšanai Saeimai. Tika turpināta tiesnešu algu paaugstināšanas, kā arī valdībā apstiprināts un uzsākts realizēt tiesu darbinieku atalgojuma paaugstināšanas plāns. Risinot tiesu un tieslietu iestāžu infrastruktūras uzlabošanas jautājumus, 2005. gadā tika uzsākts Rīgas apgabaltiesas jaunās ēkas būvniecības projekts sadarbībā ar valsts akciju sabiedrību „Valsts nekustamie īpašumi”, kā arī tika pabeigta vairāku rajonu (pilsētu) tiesu ēku rekonstrukcija.

Nodrošinot tieslietu sistēmas attīstību, 2005. gadā tika daudz strādāts pie jauna Latvijai un sabiedrībai ļoti nozīmīga instrumenta – juridiskās palīdzības maznodrošinātajām un trūcīgajām personām. Izveidojot Juridiskās palīdzības nodaļu, kas vēlāk pārauga jaunā ministrijas padotības iestādē - Juridiskās palīdzības administrācijā, Tieslietu ministrija tagad nodrošina bezmaksas juridiskā atbalsta sniegšanu cilvēkiem, kam tas visvairāk nepieciešams, kam pašiem nepietiek līdzekļu jurista algošanai. Tādējādi ir sperts liels solis cilvēktiesību attīstībā un tiesu pieejamības nodrošināšanā iedzīvotāju mazāk aizsargātajai daļai, dodot iespēju saņemt profesionāla jurista konsultācijas gan civillietās, gan administratīvajās lietās, gan arī cietušajiem krimināllietās.

2005. gads bija ļoti būtisku reformu un stratēģisku pārmaiņu gads zemes politikas jomā, jo tika veikts fundamentāls ieguldījums zemes politikas sakārtošanās – Valsts zemes dienesta pārstrukturizēšana, atbrīvojot to no valstij neraksturīgu funkciju pildīšanas. Pilnībā privātajam sektoram nodota mērniecības joma, vienlaikus izveidojot valsts kapitālsabiedrību – „Latvijas Valsts mērnieks”, kuras uzdevums ir nodrošināt valsts saistību izpildi mērniecības jomā, kā arī nodrošināt pakalpojumu sniegšanu tajos Latvijas rajonos, kur mērniecības tirgus vēl nav pietiekoši attīstījies. Savukārt ģeodēzijas, kartogrāfijas un valsts ģeogrāfiskās informācijas sagatavošanas, infrastruktūras veidošanas un uzturēšanas funkcijas nodotas Aizsardzības ministrijas padotībā esošai valsts aģentūrai.

Analizējot izmaiņas Tieslietu ministrijas un tās padotības iestāžu struktūrā aizvadītajā gadā, vēl jāpiemin, ka 2005. gads bija pēdējais darbības gads Bēgļu lietu apelācijas padomei, kuras funkcijas turpmāk pildīs Administratīvā rajona tiesa.

Uzskatu, ka 2005. gads ir veicinājis dinamisku tieslietu sektora attīstību, turklāt tas devis labu stimulu tālākam darbam, lai veidotu mūsu valsti tiesisku, drošu un stabilu.

2006. gadā Tieslietu ministrijas galvenais mērķis ir izstrādāt un saņemt valdības atbalstu ministrijas tālākas darbības stratēģijai 2007. – 2009. gadam, un nodrošināt pamatu Tieslietu ministrijas tālākai attīstībai visos tās kompetences virzienos.

Tieslietu ministrijas valsts sekretārs

Mārtiņš Bičevskis

Saturs

I PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1. Tieslietu ministrijas statuss un izveidošanas gads	4
1.2. Tieslietu ministrijas politikas jomas un darbības virzieni	4
1.3. Izmaiņas iestādes darbībā pārskata gada laikā	5
1.4. Padotībā esošās iestādes	6
Datu valsts inspekcija	6
Ieslodzījuma vietu pārvalde	7
Valsts aģentūra „Maksātnespējas administrācija”	8
Naturalizācijas pārvalde	9
Patentu valde	10
Reliģisko lietu pārvalde	12
Satversmes aizsardzības birojs	13
Tiesu administrācija	14
Uzņēmumu reģistrs	16
Valsts probācijas dienests	17
Valsts tiesu ekspertīžu birojs	19
Valsts valodas centrs	20
Valsts zemes dienests	21
VSIA „Latvijas Vēstnesis”	22
VAS „Tiesu namu aģentūra”	22
VSIA „Latvijas Valsts mērnieks”	23
II IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	24
2.1. Pārskata gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu	24
2.1.1. Tiesu sistēmas darbības pilnveide, lai paātrinātu lietu izskatīšanu tiesās, paaugstinātu tiesu pieejamību, nolēmumu kvalitāti, darba atklātumu	24
2.1.2. Administratīvo sodu sistēmas modernizācija	25
2.1.3. Tieslietu ministrijas kompetencē esošo nozaru politikas pilnveide, jo īpaši maksātnespējas administrēšana, valsts zemes politikas īstenošana un fizisko personu datu aizsardzības sektorā	26
2.1.4. Kriminālsodu izpildes politikas un probācijas darba pilnveide	27
2.1.5. Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas kontroles sistēmas pilnveidošana	28
2.1.6. Sekmīga Latvijas interešu pārstāvība ES lēmumu pieņemšanas procesā tieslietu jomā	28
2.1.7. Tiesību aktu projektu izstrādes un izvērtēšanas kvalitātes uzlabošana	30
2.1.8. Tieslietu ministrijas administratīvās un institucionālās kapacitātes stiprināšana	30
2.2. Budžeta programmu un apakšprogrammu rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	31
2.3. Informācija par sniegtajiem pakalpojumiem	32
2.4. Pārskats par iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmām – iekšējā kontrole, iekšējais audits, iespējamās korupcijas novēršana	33
III Budžeta informācija	34
3.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	34
3.2. Valsts ieguldījumu programmu ietvaros piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojums projektu īstenošanai	35
3.3. Starptautiskie projekti	35
IV PERSONĀLS	36
V SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA	37
VI TIESLIETU MINISTRIJAS PRIORITĀTES 2006. GADĀ	38

I PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Tieslietu ministrijas statuss un izveidošanas gads

Tieslietu ministrija ir tiešās valsts pārvaldes iestāde, ar kuras palīdzību Ministru kabinets īsteno Satversmē un citos normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus un funkcijas tieslietu nozarē.

Ministrijas statusu un darbību nosaka *Valsts pārvaldes iekārtas likums* un Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 243 *Tieslietu ministrijas nolikums*. Ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tieslietu nozarē, ir augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Tieslietu ministrija dibināta 1918. gada 19. novembrī. Par pirmo neatkarīgās Latvijas Republikas tieslietu ministru tika iecelts Pēteris Juraševskis.

Neilgi pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 1990. gada 4. maijā tika iecelts pirmais atjaunotās neatkarīgās valsts tieslietu ministrs – ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes 2004. gada 6. jūnija lēmumu par tieslietu ministru kļuva Viktors Skudra.

1.2. Tieslietu ministrijas politikas jomas un darbības virzieni

Saskaņā ar Tieslietu ministrijas nolikumu ministrijas kompetencē ietilpst izstrādāt, organizēt un koordinēt tiesību un tiesu administrēšanas politiku, kā arī politiku šādās jomās: pilsonība, personas datu aizsardzība, informācijas atklātība un elektronisko dokumentu uzraudzība, publiskie reģistri, reliģiskās lietas, zemes politika, uzņēmējdarbību (komersantu) maksātspēja, rūpnieciskais īpašums, īpaši patenti, preču zīmes, dizainparaugi un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfijas, kriminālsodu un administratīvo sodu sistēma un sodu izpilde. Tieslietu ministrija organizē un koordinē minēto politikas jomu īstenošanu.

Ministrijas funkcija ir koordinēt un kontrolēt Eiropas Kopienas tiesību pārņemšanu un nodrošināt Latvijas Republikas pārstāvību Eiropas Kopienas tiesā.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi tiesību sistēmas jomā, Tieslietu ministrija izstrādā un īsteno valsts politiku valsts tiesību, administratīvo tiesību, civiltiesību, komerciesību, krimināltiesību, reliģisko un procesuālo tiesību jomā.

Ministrija citām valsts pārvaldes iestādēm sniedz metodoloģisku palīdzību normatīvo aktu projektu izstrādē, sistematizē normatīvos aktus datorizētajā informatīvajā sistēmā NAIS, kā arī iesniedz normatīvajos aktos noteikto informāciju publicēšanai laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”.

Tieslietu ministrija izstrādā un īsteno valsts politiku tiesu sistēmas jomā, tas ir, izraugās tiesnešu kandidātus, nosaka tiesas piesēdētāju skaitu un izvirza priekšlikumus par tiesas piesēdētāju vēlēšanām, nodrošina tiesnešu un tiesu darbinieku apmācību un kvalifikācijas celšanu, finansiāli un materiāltehniski nodrošina tiesu darbu, kā arī nodrošina tiesu namu uzturēšanu un celtniecību. Tāpat ministrijas uzdevumi ir nodrošināt tiesu darba statistisko uzskaiti, apkopot informāciju par tiesu praksi, nodrošināt tiesu vienotās informatīvās sistēmas izveidi, tās organizatorisko un tehnisko uzturēšanu.

Tieslietu ministrija nodrošina zvērinātu tiesu izpildītāju un zvērinātu notāru darbību likumā noteiktajā kārtībā, nodrošina valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas organizatorisko un tehnisko uzturēšanu, metodiski vada bāriņtiesu (pagasttiesu) darbu notariālo funkciju izpildē.

Ministrija nodrošina valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas organizatorisko un tehnisko uzturēšanu, kā arī organizē valsts garantētās juridiskās palīdzības sniegšanu maznodrošinātām un nepilngadīgām personām likumos noteiktajos gadījumos.

Tieslietu ministrija izstrādā un īsteno valsts politiku kriminālsodu un administratīvo sodu sistēmas jomā un sodu izpildes jomā, organizē kriminālsodu izpildi un probācijas sistēmas darbību.

Ministrija arī metodiski vada dzimtsarakstu nodaļu darbu un uzrauga normatīvo aktu ievērošanu civilstāvokļa aktu reģistrācijā.

Tieslietu ministrija pārbauda citu valsts pārvaldes iestāžu vadītāju instrukciju un ieteikumu projektu tiesiskumu.

Tāpat ministrijas uzdevums ir likumā *Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu* noteiktajā kārtībā atlīdzināt fiziskajām personām nodarītos zaudējumus.

Saskaņā ar Tieslietu ministrijas nolikumu, ministrija arī izsniedz politiski represēto personu apliecības ārvalstīs dzīvojošiem Latvijas pilsoņiem, sniedz pašvaldībām atzinumus par politiski represēto personu iesniegto kompensācijas saņemšanai nepieciešamo dokumentu atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī sniedz palīdzību represētajām personām, izskaidrojot viņu tiesības.

Ministrija legalizē juridiskos dokumentus, organizē *Valsts valodas likuma* ievērošanas pārraudzību, sagatavo Latvijas Republikas nostāju un pārstāv Latvijas Republiku Eiropas Kopienas tiesā izskatāmajās lietās, kā arī izstrādā un īsteno valsts politiku tiesu ekspertīzes sistēmas jomā.

1.3. Izmaiņas iestādes darbībā pārskata gada laikā

2005. gada 5. oktobrī Ministru kabinets izdeva rīkojumu Nr.651 Par Bēgļu lietu apelācijas padomes likvidāciju. Lēmums tika pieņemts, izvērtējot Bēgļu lietu apelācijas padomes (Tieslietu ministrijas padotības iestāde) pastāvēšanas lietderības dažādos aspektus, un tika secināts, ka nav apstiprinājušās prognozes par patvēruma meklētāju skaita palielināšanos līdz ar Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā. Arī pēdējos gados izskatītais nelielais sūdzību skaits par Pilsoneības un migrācijas lietu pārvaldes Bēgļu lietu departamenta lēmumiem jautājumā par bēgļa statusa piešķiršanu, ļāva secināt, ka šo funkciju veikšanai nav nepieciešama atsevišķa institūcija.

Sakarā ar iestādes likvidāciju tika veikta budžeta līdzekļu (44 500 latu) pārdale - 500 latu budžeta programmai 01.00.00 „Centrālais aparāts” slēguma bilances sagatavošanai un 44 000 latu budžeta programmai 36.00.00 „Tiesas” – Bēgļu lietu apelācijas padomes normatīvajos aktos noteikto funkciju un uzdevumu turpmākai īstenošanai. Turpmāk Bēgļu lietu apelācijas padomes funkcijas veiks administratīvās tiesas.

Īstenojot Valsts zemes dienesta institucionālo reformu atbilstoši apstiprinātajai Valsts zemes dienesta institucionālās attīstības koncepcijai, Ministru kabinets 2005. gada 18. oktobrī izdeva rīkojumu Nr. 674 *Par Valsts zemes dienesta reorganizāciju* un 2005. gada 9. novembrī - rīkojumu Nr. 725 *Par valsts SIA „Latvijas Valsts mērnieks” dibināšanu*. Līdz ar to daļa Valsts zemes dienesta funkciju tika nodota SIA „Latvijas Valsts mērnieks”, kas sniegs pakalpojumus mērniecības un zemes ierīcībā, un Aizsardzības ministrijai, pārņemot ģeodēzijas un kartogrāfijas jomu. Saskaņā ar *Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likuma* 23. panta īstenošanu – Lauku zemju izpirkšanas reģistra izveides uzsākšanai tika piešķirti Ls 332 000.

Papildus līdzekļi Ls 123 000 apmērā tika piešķirti arī izdevumiem, kas saistīti ar būvju īpašumu datu kārtošanu nekustamā īpašuma nodokļu vajadzībām. Papildu līdzekļi deva iespēju Valsts zemes dienestam 2005. gadā sakārtot būvju īpašumu datus Nekustamā īpašuma valsts kadastrā 101 033 objektiem, sakarā ar nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanu no bāzes kadastrālās vērtības.

1.4. Padotībā esošās iestādes

Tieslietu ministrijas padotībā ir šādas iestādes:

1. Datu valsts inspekcija;
2. Ieslodzījuma vietu pārvalde;
3. Valsts aģentūra „Maksātnespējas administrācija”;
4. Naturalizācijas pārvalde;
5. Patentu valde;
6. Reliģisko lietu pārvalde;
7. Satversmes aizsardzības birojs;
8. Tiesu administrācija;
9. Uzņēmumu reģistrs;
10. Valsts probācijas dienests;
11. Valsts tiesu ekspertīžu birojs;
12. Valsts valodas centrs;
13. Valsts zemes dienests.

Tieslietu ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

1. VSIA „Latvijas Vēstnesis”;
2. VAS „Tiesu namu aģentūra”;
3. VSIA „Latvijas Valsts mērnieris” (dibināta 2005. gada beigās)

Datu valsts inspekcija

Datu valsts inspekcija (DVI) veic personas datu aizsardzības uzraudzību saskaņā ar *Fizisko personu datu aizsardzības likumu*, *Informācijas atklātības likuma* ieviešanas uzraudzību un uzticamu sertifikācijas pakalpojumu sniedzēju akreditāciju un uzraudzību saskaņā ar *Elektronisko dokumentu likumu*.

2005. gadā DVI atbilstoši *Fizisko personu datu aizsardzības likumā* noteiktajam reģistrētas 687 personas datu apstrādes sistēmas un reģistrētas 119 izmaiņas personas datu apstrādes sistēmās. Iekasēta valsts nodeva 12 976 latu apmērā. 20 gadījumos sistēmu reģistrācija atteikta, jo to reģistrācija atbilstoši *Fizisko personu datu aizsardzības likumam* nav nepieciešama. Atteikts reģistrēt arī vienu sistēmu, jo nebija tiesiskā pamata datu apstrādei šajā sistēmā. DVI Reģistrācijas daļa ir sniegusi 936 konsultācijas pa tālruni un 580 konsultācijas klātienē.

DVI Kontroles daļa 2005. gadā veikusi 128 pārbaudes par iespējamiem *Fizisko personu datu aizsardzības likuma* pārkāpumiem. Pārskata gadā DVI saņemtās sūdzības un veiktās pārbaudes liecina, ka 2005. gadā lielākais likuma neieviešanas gadījumu skaits bija personas datu apstrāde bez tiesiska pamata, tas ir - datu apstrāde bez datu subjektu piekrišanas, datu apstrāde, kas nav noteikta datu subjekta līgumsaistībās, utt.

2005. gadā akreditēti 22 iekšējie un pieci ārējie sistēmu auditori. Personas datu apstrādes sistēmu auditus, riska analīzes un pārskatus par veiktajiem drošības pasākumiem ir iesniegušas 35 valsts institūcijas.

2005. gadā tika izstrādāts likumprojekts *Grozījumi Krimināllikumā*, kas paredzētu kriminālatbildību par pārkāpumiem personas datu apstrādes jomā.

2005. gadā DVI sagatavoja un saņēma atbalstu *Twinning Light* projekta pieteikumam „Atbalsts Datu valsts inspekcijai personas datu aizsardzības uzraudzībā saistībā ar Šengenas informāciju sistēmu un Eiropola informācijas sistēmu”.

Pārskata gadā regulāri tika nodrošināta arī Latvijas dalība Direktīvas 95/46/EK 29. panta darba grupā un direktīvas 31. panta Komitejā. Līdztekus tam DVI piedalījās arī Eiropola datu uzraudzības, Šengenas vienotās informācijas datu uzraudzības, Vienotās muitas informācijas sistēmas datu uzraudzības institūcijā.

Lai uzlabotu pakalpojumu sniegšanas kvalitāti un DVI organizatorisko struktūru, kā arī iekšējo komunikāciju, 2005. gadā tika izstrādāta Darbinieka rokasgrāmata, kas paredz labas pārvaldības principus gan organizācijas iekšienē, gan darbā ar klientiem. Papildus 2005. gadā izstrādāts un ieviests DVI pretkorupcijas pasākumu plāns 2005. – 2008. gadam.

Ieslodzījuma vietu pārvalde

Ieslodzījuma vietu pārvalde (IeVP) īsteno valsts politiku ar brīvības atņemšanu saistītu kriminālsodu izpildes jomā. Tās galvenais uzdevums ir veikt ar brīvības atņemšanu saistītu kriminālsodu, kā arī apcietinājuma kā drošības līdzekļa izpildi.

2005. gada 31. decembrī ieslodzījuma vietās atradās 6965 ieslodzītie. No tiem 2199 bija apcietinātie – 1998 pieaugušie vīrieši, 102 sievietes un 99 nepilngadīgie, un 4766 notiesātie – 4421 vīrietis, 203 sievietes un 142 nepilngadīgie.

43,4% notiesāto sodu izcieš pirmo reizi. Par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem cietumos atrodas 72% notiesāto, un viņu soda ilgums ir no trim līdz pieciem gadiem – 21,5%, bet no pieciem līdz 10 gadiem – 28%. 37 notiesātie jeb 0,8% (tai skaitā viena sieviete) notiesāti ar mūža ieslodzījumu.

2004. gada novembrī veiktie grozījumi Latvijas Sodū izpildes kodeksā, kas paredz soda termiņā ieskaitīt to laiku, kad persona pirmstiesas izmeklēšanas laikā atradās izmeklēšanas cietumā, veicina progresīvās soda izpildes realizāciju. Gada laikā brīvības atņemšanas iestādes atbilstoši progresīvajai soda izpildes sistēmai saskaņā ar Administratīvās komisijas lēmumiem pārvietoja 602 notiesātos no slēgtā uz daļēji slēgtu cietumu, 104 – no daļēji slēgtā uz slēgtu cietumu, 426 – no daļēji slēgtā uz atklāto cietumu, 88 – no atklātā uz daļēji slēgtu cietumu, 47 – no Audzināšanas iestādes nepilngadīgajiem uz daļēji slēgtu cietumu.

2005. gadā nosacīti pirms termiņa atbrīvots 1071 notiesātais.

Faktiskie izdevumi viena ieslodzītā uzturēšanai dienā 2005. gadā bija Ls 7,55, kas ir vairāk par plānotajiem Ls 6,97.

IeVP ir izveidojusi ciešu sadarbību ar Valsts probācijas dienestu ieslodzīto resocializācijas jautājumos. Cietumu Administratīvās komisijas sastāvā ir iekļauti Valsts probācijas dienesta teritoriālo struktūrvienību pārstāvji, kuri aktīvi līdzdarbojas ieslodzīto rehabilitācijā un veicina viņu tālāku iekļaušanu sabiedrībā. Tiek realizēts sadarbības projekts EQUAL, kuru finansē no Eiropas sociālo fondu līdzekļiem. Šī projekta laikā Valmieras, Ilģuciema, Šķirotavas un Grīvas cietumā izveidoti sociālās rehabilitācijas centri un darbā pieņemti deviņi psihologi.

Ar nevalstisko organizāciju finansiālo atbalstu 10 cietumos tiek realizētas 16 sociālās rehabilitācijas programmas, kurās iesaistīti 795 ieslodzītie (11,4%).

Saskaņā ar grozījumiem likumā *Par valsts budžetu 2005. gadam* papildus piešķirtā finansējuma ietvaros ieslodzījuma vietās veikti pasākumi cietuma objektu sagatavošanai ziemas periodam un izveidota ilgstošās satikšanās istaba Cēsu audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem.

Gada laikā tika koriģēts projekts un turpinājās Olaines cietuma Tuberkulozes slimnīcas būvdarbi.

Turpinājās darbs iekšējās normatīvās bāzes pilnveidošanā. Izstrādāti desmit iekšējie normatīvie dokumenti.

2005. gadā Valmieras cietumā tika realizēta Eiropas Savienības izglītības programma "Socrates" (Grundtvig 2). Šīs programmas mērķis ir nodrošināt dalīborganizāciju personāla savstarpēju pieredzes un zināšanu apmaiņu, kā arī resocializācijas un terapijas metožu pielietošanu darbā ar notiesātajiem. IeVP centrālajā aparātā tika realizēts projekts *Atbalsta sniegšana Moldovas Republikai valsts pārvaldes sistēmas kapacitātes stiprināšanā brīvības atņemšanas iestāžu pārvaldīšanas un reformēšanas jomā*. Tāpat tiek realizēts projekts *Tuberkulozes apkarošana Latvijas cietumos*, un tā laikā veikta ieslodzījuma vietu medicīnas personāla apmācība primārās tuberkulozes diagnosticēšanai, kā arī izdota rokasgrāmata "Tuberkulozes apkarošanas programma ieslodzījuma vietās 2005. – 2010. gadam". Tiek realizēts projekts "AGIHAS" (Kanāda) ieslodzīto izglītībai HIV/AIDS ierobežošanai, arī šī projekta gaitā veikta cietumu personāla apmācība.

2006. gadā IeVP prioritātes ir ieslodzījuma vietu un ieslodzīto uzturēšana, ieslodzījuma vietu drošības pastiprināšana, ieslodzīto veselības aprūpes modeļa ieviešana, ieslodzīto izglītība un nodarbinātība, rehabilitācijas programmu ieviešana, personāla izglītība un atalgojuma palielinājums.

Valsts aģentūra „Maksātnespējas administrācija”

Valsts aģentūra „Maksātnespējas administrācija” (MNA) nodrošina valsts politikas īstenošanu maksātnespējas procesa jautājumos.

2005. gadā MNA tiesām ieteikusi 1239 maksātnespējas procesa administratora kandidātus.

Līdz 2005. gada 31. decembrim MNA veikusi pārbaudes 129 maksātnespējas procesos, pārbaudot 58 sertificētu administratoru darbību. 112 maksātnespējas procesos administratoru darbībā konstatēti pārkāpumi un ar MNA direktora lēmumu atzīts, ka administrators ir pārkāpis kādu no likuma *Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju* normām. Administratoriem uzlikts tiesisks pienākums novērst konstatētos pārkāpumus un turpmāk nodrošināt likumīgu un efektīvu maksātnespējas procesa gaitu.

2005. gadā MNA Direktoru kolēģijas sēdēs pieņemti 220 lēmumi par administratoru rīcību maksātnespējas procesos, kas saistīti ar administratoru darbības plānveida pārbažu rezultātā konstatētajiem pārkāpumiem, kā arī par saņemtajās sūdzībās un iesniegumos par administratoru lēmumiem un rīcību minētajiem faktiem. Pieņemto lēmumu skaits par administratoru rīcību maksātnespējas procesos ir par 70% vairāk nekā 2004. gadā.

2005. gada decembrī veikta 15 administratoru darbības pārbaude 15 maksātnespējas procesos saistībā ar administratoru darbības pārskatu iesniegšanas kārtību, termiņiem, kā arī pārskatā norādīto informāciju. Minētās pārbaudes rezultātā konstatēti pārkāpumi, iesniedzot vai aizpildot administratora darbības pārskatus, kas nav kavējuši maksātnespējas procesa gaitu, un administratoriem doti norādījumi turpmāk ievērot pārskatu iesniegšanas kārtību un termiņus, kā arī lūgts iesniegt precizētus administratora darbības pārskatus.

2005. gada laikā MNA tiesā iesniegusi 23 pieteikumus par administratoru atcelšanu no administratora pienākumu pildīšanas maksātnespējas procesos.

2005. gada jūnijā MNA organizēja maksātnespējas procesa administratoru pārbaudījumu. Sertifikācijas pārbaudījumu kārtoja 55 personas, un maksātnespējas procesa administratora sertifikātu saņēma 34 personas. 2005. gadā tika organizēti maksātnespējas procesa administratoru atkārtotas sertificēšanas apmācības kursi, kurus noklausījās un apliecinājumus par apmācības kursa pabeigšanu saņēma 106 administratori. MNA organizēja arī maksātnespējas procesa administratoru atkārtotas sertificēšanas pārbaudījumu, kuru kārtoja 111 administratori, un maksātnespējas procesa administratora sertifikātu ar derīguma termiņu uz pieciem gadiem saņēma 107 maksātnespējas procesa administratori.

2005. gadā MNA organizēja sešus seminārus un vienu kursu par maksātnespējas procesa aktualitātēm.

2005. gada 3. decembrī spēkā stājās Ministru kabineta noteikumi Nr.910 *Administrators apmācības, sertifikācijas un sertifikāta darbības termiņa pagarināšanas kārtība*. Jaunie noteikumi vērsti uz administratoru kvalifikācijas paaugstināšanu un zināšanu līmeņa celšanu, jo tie vairs neparedz atkārtotu sertifikāciju, bet gan administratoriem izsniegtā sertifikāta darbības termiņa pagarināšanu uz diviem gadiem, vērtējot administratora darbības un kvalifikācijas paaugstināšanas rādītājus. Ievērojot jauno kārtību, MNA 2005. gada nogalē organizēja maksātnespējas procesa administratoru sertifikāta darbības termiņa pagarināšanas sesiju, kuras laikā sertifikāta darbības termiņš tika pagarināts 21 administratoram.

2006. gada 1. janvārī Latvijā bija 339 sertificēti maksātnespējas procesa administratori.

2005. gadā no darbinieku prasījumu garantiju fonda apmierināti maksātnespējīgo darba devēju darbinieku prasījumi (t.sk. iedzīvotāju ienākuma nodoklis un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas) 781 300 latu apmērā. Darbinieku prasījumi apmierināti 1497 darbiniekiem 103 uzņēmumos. Maksātnespējas procesa gaitā administratori no maksātnespējīgajiem darba devējiem atguvuši un atpakaļ valsts budžetā ieskaitījuši 31 800 latus.

2005. gadā izdevumi maksātnespējas procesa administrācijas izmaksu segšanai maksātnespējīgos uzņēmumos („tukšajiem uzņēmumiem”) bija 557 900 latu. Maksātnespējas procesa administrācijas izmaksas segtas 1314 uzņēmumiem. Maksātnespējas procesa administratori no parādnikiem atguvuši un atpakaļ valsts budžetā ieskaitījuši 23 600 latus.

2005. gadā nopietns darbs paveikts, lai Latvijā ieviestu pārrobežu maksātnespējas procedūras. Gada sākumā notika MNA organizētais starptautiskais seminārs par pārrobežu maksātnespējas procedūrām, kā arī darbinieku piedalīšanās vairākos gan ar pārrobežu, gan arī citiem ar maksātnespēju saistītiem jautājumiem veltītos starptautiskos semināros un konferencēs.

Viens no svarīgākajiem MNA dienaskārtības jautājumiem 2006. gadā joprojām būs *Maksātnespējas likumprojekts*. Plānots turpināt darbu arī pie pasākumiem pārrobežu maksātnespējas procesa efektīvai norisei Latvijā, nodrošinot attiecīgu normatīvo aktu virzību, kā arī tiesnešu, administratoru, komersantu un citu interesentu izglītošana par pārrobežu maksātnespējas procesu.

No 2006. gada 1. jūlija MNA tiesā sāks sniegt pieteikumus par maksātnespējas procesa administratoru atcelšanu, ja maksātnespējas procesa administrators iecelts pirms 2003. gada 1. janvāra, bet attiecīgais maksātnespējas process netiek izbeigts līdz 2006. gada 1. jūlijam. Tādējādi MNA uzraudzīs arī tos maksātnespējas procesus, kuri uzsākti pirms 2003. gada 1. janvāra.

No 2006. gada 1. jūlija mainīsies maksātnespējas lietu piekritība – pēc 1. jūlija lietas par parādnieka maksātnespēju izskatīs rajona tiesas, nevis kā līdz šim – apgabaltiesas.

Naturalizācijas pārvalde

Naturalizācijas pārvalde (NP) ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas īsteno valsts politiku Latvijas pilsonības jomā.

2005. gadā, nodrošinot NP darbības normatīvā regulējuma pilnveidošanu, tika izstrādāti un Ministru kabinetā pieņemti vairāki normatīvie akti. 2005. gada 22. februārī pieņemts

Naturalizācijas pārvaldes nolikums. Jauna nolikuma pieņemšana bija nepieciešama, lai saskaņotu NP darbības normatīvo regulējumu ar *Valsts pārvaldes iekārtas likumu* un *Administratīvā procesa likumu*.

2005. gada 19. jūlijā Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr. 526 *Noteikumi par Naturalizācijas pārvaldes maksas pakalpojumu cenrādi*, kas izdoti saskaņā ar likumu *Par budžetu un finanšu vadību*. Noteikumi regulē NP maksas pakalpojumu izcenojumus.

2005. gada 23. augustā tika pieņemti grozījumi Ministru kabineta 1999. gada 2. februāra noteikumos Nr. 34 *Naturalizācijas iesniegumu pieņemšanas un izskatīšanas kārtība*. Grozījumi noteikumos nodrošina *Pilsonības likuma* 15. panta (par bērnu naturalizāciju) izpildi attiecībā uz 15 gadu vecumu nerasniegušiem bērniem, kuru vecāki ir ieguvuši Latvijas pilsonību naturalizācijas kārtībā.

2005. gadā NP tika saņemti 19 807 naturalizācijas iesniegumi un naturalizācijas kārtībā Latvijas pilsonībā uzņemtas 19 169 personas, tai skaitā 1521 bērns līdz 15 gadu vecumam, kas naturalizējušies vienlaikus ar kādu no vecākiem. No pārskata periodā saņemtajiem naturalizācijas iesniegumiem 90% iesnieguši trīs lielāko mazākumtautību pārstāvji: 69,3% – krievi, 10,5% – ukraiņi un 10,2% – baltkrievi.

Iesniegto iesniegumu skaits vienas tautības ietvaros liecina, ka 2005. gadā visaktīvāk naturalizācijas iesniegumus iesnieguši ukraiņi (4,9% no tautības nepilsoņu kopējā skaita), krievi (4,5%) un poļi (4,4%). 2005. gadā naturalizācijas iesniegumus iesnieguši 167 citas valsts pilsoņi, starp kuriem 124 bijuši Krievijas, 18 Ukrainas, 8 Baltkrievijas u.c. valstu pilsoņi.

Salīdzinot pretendentu skaitu pēc izglītības 2004. un 2005. gadā, turpināja palielināties pretendentu skaits ar pamatzglītību (2004. gadā – 16,4%, 2005. gadā – 19,5%) un tādu pretendentu skaits, kuri nav beiguši pilnu pamatskolas kursu (2004. gadā – 1,3%, 2005. gadā – 1,7%). Gandrīz nemainīgs saglabājies to pretendentu skaits, kuri ieguvuši vidējo izglītību (2004. gadā – 55,6%, 2005. gadā – 55,4%), savukārt samazinājies pretendentu ar augstāko izglītību skaits (2004. gadā – 26,7%, 2005. gadā – 23,3%).

Pārskata periodā uz latviešu valodas prasmes pārbaudi izsniegti 23 942 norīkojumi, to kārtoja 1 619 pārbaudes grupas. Salīdzinot ar 2004. gadu, pārskata periodā palielinājies tādu pretendentu īpatsvars, kuru latviešu valodas prasme neatbilst naturalizācijas prasībām. Uz Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta un Latvijas vēstures zināšanu pārbaudes zināšanu pārbaudījumu izsniegti 24 506 norīkojumi, to kārtoja 1567 pārbaudes grupas.

2005. gadā pieņemti lēmumi par 473 naturalizācijas iesniegumu izskatīšanas izbeigšanu un 103 lēmumi par naturalizācijas atteikumu.

Pārskata periodā pārvaldē tika iesniegts 1 381 iesniegums bērna atzīšanai par Latvijas pilsoni, un izdoti 1510 pārvaldes rīkojumi par bērna atzīšanu par Latvijas pilsoni.

2005. gadā pārvaldē tika pieņemti 359 iesniegumi par atteikšanos no Latvijas pilsonības (to skaitā 97 iesniegumi par nepilngadīgajiem bērniem). Atteikšanās rezultātā 2005. gadā Latvijas pilsonību zaudēja 344 personas, to skaitā 99 bērni, un tas ir par 79 personām mazāk nekā gadu iepriekš. 2005. gadā iekārtotas 153 pārbaudes lietas par Latvijas pilsonības atņemšanu. Par iemeslu pārbaudes lietu iekārtošanai bijusi citas valsts pilsonības iegūšana, neiesniedzot iesniegumu par atteikšanos no Latvijas pilsonības, un apzināti nepatiesu ziņu sniegšana par sevi, kā rezultātā nepamatoti iegūta Latvijas pilsonība.

Patentu valde

Patentu valde (PV) izskata patentu pieteikumus, preču un pakalpojumu zīmju, dizainparaugu, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju reģistrācijas pieteikumus, veic to ekspertīzi un valsts vārdā izsniedz patentus un pieteikto rūpnieciskā īpašuma objektu reģistrācijas

aplicības. PV arī kārtu valsts reģistrus un izdod oficiālo izdevumu „Patenti un preču zīmes”, kā arī atestē patentpilnvarotos.

2005. gadā sagatavots jauns *Patentu likums*. Tajā iekļautas Eiropas Patentu organizācijas Diplomātiskajā konferencē (2000. gads) un Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas Diplomātiskajā konferencē (2000. gads) pieņemto rezolūciju prasības un ieteikumi.

2005. gadā tika ratificēta Eiropas Patentu konvencija un Latvijas Republika ar 2005. gada 1. jūliju kļuva par Eiropas Patentu organizācijas 31. dalībvalsti.

Sagatavoti dokumenti, uz kuru pamata Saeima ratificēja Latvijas pievienošanos Hāgas Nolīgumam par dizainparaugu starptautisko reģistrāciju un Lokarno Nolīgumam par dizainparaugu starptautisko klasifikāciju.

2005. gadā PV saņēma 169 nacionālos un 647 attiecinātos Eiropas patentu pieteikumus izgudrojumu aizsardzībai, 31 reģistrācijas pieteikumu dizainparaugu aizsardzībai, 1854 preču zīmju reģistrācijas pieteikumus nacionālajā procedūrā, bet 3938 – Madrides Savienības ietvaros, kā arī vienu pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju reģistrācijas pieteikumu. Veiktās ekspertīzes rezultātā tika izsniegti 122 patenti izgudrojumu aizsardzībai, četri patenti un 39 reģistrācijas apliecības dizainparaugu aizsardzībai, viena pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju reģistrācijas apliecība, 1484 preču zīmju reģistrācijas apliecības, kā arī reģistrētas 3938 preču zīmes Madrides Savienības ietvaros. Liels darba apjoms tika veikts, uz jaunu – 10 gadu – darbības periodu pārreģistrējot vairāk nekā 900 preču zīmes. Minētais pieteikumu, kā arī rūpnieciskā īpašuma objektu aizsardzību nodrošinošo dokumentu skaits 2005. gadā ir līdzīgs iepriekšējiem trijiem gadiem, kas liecina par zināmu stabilitāti novitāšu izstrādāšanā un aizsardzībā. Pie PV esošā Apelācijas padome 2005. gadā izskatīja piecas apelācijas un 57 iebildumu lietas.

2006. gada 1. janvārī Latvijas Republikā bija spēkā 3723 izgudrojumu patenti, 73 632 preču zīmju reģistrācijas, 507 dizainparaugu reģistrācijas un patenti, kā arī trīs pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju reģistrācijas.

2005. gadā pārtulkoti un latviešu valodā izdoti bukleti „Kā iegūt Eiropas patentu” un „Eiropas starptautiskā patentu kooperācija – Euro PCT”.

PV speciālisti 2005. gadā strādāja Eiropas Padomes un Eiropas Komisijas darba grupās, kurās tika apspriesti ar Eiropas Kopienas patenta izveidošanu, kā arī ar Kopienas preču zīmi un Kopienas dizainparaugu saistīti jautājumi.

PV 2005. gadā Latviju pārstāvēja astoņās starptautiskajās konvencijās un nolīgumos, kas atrodas Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas pārziņā. PV speciālisti ir locekļi vairākās šīs organizācijas pastāvīgajās komitejās un darba grupās, bet PV direktors 2005. gadā uz divu gadu periodu ievēlēts par Ģenerālās asamblejas vicepriekšsēdētāju.

2005. gada 6. – 7. aprīlī Rīgā PV kopā ar Starptautiskā Intelektuālā īpašuma aizsardzības asociācijas Latvijas Nacionālo grupu un Intelektuālā īpašuma aizsardzības koalīciju (CIPR) kopīgi organizēja plaša mēroga konferenci „Intelektuālais īpašums jaunajās Eiropas Savienības dalībvalstīs”, kurā piedalījās Pasaules intelektuālā īpašuma organizācijas ģenerāldirektors K. Idriss, ģenerāldirektora vietnieks F. Petī, Eiropas Patentu iestādes prezidents prof. A. Pompidū, Eiropas Patentu organizācijas prezidents Dr. R. Grosenbahers un 27 valstu patentu iestāžu vadītāji un speciālisti.

No 2005. gada 21. februāra PV mājas lapā publiski pieejama PV pieteikto un reģistrēto dizainparaugu datu bāze. Datu bāzē vienmēr atrodama aktuālā informācija, un pieeja datu bāzei ir bez maksas.

Ar 2005. gada 1. janvāri PV struktūrā tika iekļauta Latvijas Patentu tehniskā bibliotēka (LPTB), kas kļuva par tāda paša nosaukuma departamentu, saglabājot bibliotēkas galvenos uzdevumus un prioritātes, kas atbilst tai piešķirtajam valsts nozīmes bibliotēkas statusam. Tika izstrādāti vai pārstrādāti vairāki bibliotēkas darbu reglamentējošie dokumenti, tika veikta LPTB struktūras reorganizācija. 2005. gadā uzsākta LPTB tehnoloģisko procesu instrukciju un darba procesu normu izstrāde vai pārstrāde.

2005. gadā, pamatojoties uz LPTB noslēgto līgumu ar SIA „TietoEnator Alise”, notika pāreja no bibliotēku informācijas sistēmas (BIS) „Aleph 500” uz BIS „Alise”.

2005. gadā LPTB piedalījās projektā *Augstskolu un speciālo bibliotēku elektroniskais kopkatalogs*.

Pateicoties sadarbībai ar Eiropas Patentu organizāciju (EPO), tika atbalstīta LPTB projekta *Novadpētniecības datu bāze „Latvijas rūpniecības vēsture. 1920.-1940.”* sadaļas „Rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma aizsardzība Latvijā” programmatūras izstrāde un datortehnikas iegāde.

2005. gadā LPTB turpināja piedalīties projekta *Valsts vienotā bibliotēku informācijas sistēma* ieviešanā. Tāpat bibliotēka turpināja piedalīties VA „Kultūras informācijas sistēmas” projekta *Vienotā lasītāja karte* un projekta *Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām* realizācijā.

Jau trešo gadu 26. aprīlī – Pasaules intelektuālā īpašuma dienā – LPTB tiek rīkotas atvērto durvju dienas. Šo pasākumu 2005. gadā apmeklēja 73 interesenti.

2005. gadā LPTB bija reģistrēti 7515 lietotāji. Bibliotēkas apmeklējumu skaits sasniedza 57 826 apmeklējumus. Pārskata gadā bibliotēkas krājums tika papildināts ar 1,1 miljonu eksemplāru. 2005. gadā 31. decembrī bibliotēkas krājumā bija 31,8 miljoni eksemplāru.

Lai optimizētu LPTB krājumu, 2005. gadā tika veikts pētījums par Latvijas un interneta informācijas resursiem un uzsākta dokumenta *LR Patentu valdes departamenta „Patentu tehniskā bibliotēka” krājuma attīstības vadlīnijas* izstrāde.

PV kopā ar Latvijas Zinātņu akadēmiju plāno izsludināt konkursu par 2004.-2005. gada labāko ar patentu aizsargāto nacionālo izgudrojumu, kā arī gatavot skaidrojošus materiālus par rūpnieciskā īpašuma aizsardzību.

2006. gadā LPTB plāno uzsākt iepriekšējos gados saņemto grāmatu bibliogrāfisko datu ievadišanu BIS „Alise” elektroniskajā katalogā. Būs jāapzina šī darba procesa apjoms un jānosaka darba paveikšanas termiņi, kā arī jāizstrādā darba veikšanas stratēģija un tehnoloģiskā instrukcija. 2006. gadā ir plānota pāreja uz BIS „Alise” jauno versiju.

2006. gadā LPTB ir paredzējusi sākt veidot datu bāzi „Rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma aizsardzība Latvijā” par 1920.-1940.g. izgudrojumiem.

2006. gadā tiks atvērts patentu informācijas punkts Ventspilī.

Reliģisko lietu pārvalde

Reliģisko lietu pārvalde (RLP) nodrošina valsts politikas īstenošanu un koordināciju reliģijas lietās.

RLP 2005. gadā izstrādāja un iesniedza Ministru kabinetā rīkojuma projektu *Par rīcības komiteju valsts nozīmes pasākumu starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā norises koordinēšanai*. Rīkojums apstiprināts Ministru kabinetā 2005. gada 28. jūnijā.

Savukārt RLP izstrādātais Ministru kabineta noteikumu projekts *Kārtība, kādā tiek noteikti valsts nozīmes pasākumi starptautiskas nozīmes svētvietā Aglonā, kā arī nodrošināta to norise un finansēšana* tika pieņemts 2005. gada 6. decembrī.

2005. gadā RLP tika izstrādāti pieci likumprojekti: *Latvijas Apvienotās Metodistu Baznīcas likums, Latvijas Baptistu Draudžu Savienības likums, Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas likums, Latvijas Vecticībnieku Pomoras Baznīcas Centrālās Padomes likums un Septītās Dienas Adventistu Latvijas draudžu savienības likums*. Likumprojekta *Latvijas Pareizticīgās Baznīcas likums* izstrāde 2005. gadā netika pabeigta, jo Tieslietu ministrijas darba grupa ar Latvijas Pareizticīgās baznīcas pilnvarotajiem pārstāvjiem panāca vienošanos, ka darbs pie likumprojekta teksta tiks turpināts, to pilnveidojot un saskaņojot ar Latvijas Pareizticīgo baznīcu. Tādējādi likumprojekta izstrādes pabeigšana būs iespējama 2006. gada novembrī.

Atbilstoši Ministru prezidenta 2005. gada 14. jūnija rīkojumam Nr.255 *Par darba grupu likumprojekta izstrādei Rīgas Svētā Pētera Evaņģēliski luteriskās baznīcas tiesiskā statusa noteikšanai* RLP darbinieki tika iekļauti darba grupas sastāvā, vienlaicīgi nodrošinot darba grupas sēžu organizēšanu un norises protokolēšanu. Tā kā darba grupai tikai uzdots izstrādāt likumprojektu Svētā Pētera Evaņģēliski luteriskās baznīcas tiesiskā statusa noteikšanai līdz 2006. gada 31. martam, tad darbs pie minētā uzdevuma izpildes turpināsies arī 2006. gadā.

2005. gadā no jauna reģistrētas septiņas reliģiskas organizācijas. Atbilstoši *Reliģisko organizāciju likuma* 8. panta ceturtajai daļai pārreģistrētas 82 reliģiskās organizācijas. Reģistrācija atteikta sešām reliģiskajām organizācijām, jo to iesniegtie dokumenti bijuši pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmi un likumdošanas aktiem, savukārt no reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistra izslēgtas četras reliģiskās organizācijas.

2005. gadā 62 reliģiskajām organizācijām izsniegtas motivētas ieteikuma vēstules, lai tās varētu saņemt Finanšu ministrijā sabiedriskā labuma organizācijas statusu. Izsniegtas 196 izziņas par reliģisko organizāciju amatpersonu paraksta tiesībām

Satversmes aizsardzības birojs

Satversmes aizsardzības birojs (SAB) ir valsts drošības iestāde, kuras galvenie uzdevumi ir izlūkošana, pretizlūkošana, valsts noslēpuma objektu, Eiropas Savienības klasificētās informācijas aizsardzība. SAB nodrošina NATO un Eiropas Savienības klasificētās informācijas aizsardzību arī citās valsts institūcijās, kurās notiek darbs ar šāda veida informāciju.

2005. gads SAB ir bijis stabila darba un attīstības gads. Tika turpināta mērķtiecīga darbība, veicot SAB pamatzdevumus – izlūkošanu, pretizlūkošanu un Nacionālās drošības iestādes funkcijas – NATO un Eiropas Savienības klasificētās informācijas aizsardzību.

2005. gadā bija vērojama vairāku valstu speciālo dienestu aktivitāšu palielināšanās Latvijā, kas galvenokārt saistīta ar Latvijas NATO un ES dalībvalsts statusu un no tā izrietošo sadarbības attīstību.

Aizvadītajā gadā SAB novērsis astoņu ārvalstu izlūkdienestu darbinieku centienus iekļūt un darboties Latvijā, no kuriem viens bija identificēts kā sevišķi aktīvs un agresīvs izlūks. Tas tika panākts aktīvas pretizlūkošanas darbības rezultātā, vēl pirms vīzas izsniegšanas identificējot citu valstu specdienestu darbiniekus un iekļaujot tos personu sarakstā, kurām aizliegts iebraukt Latvijā, vai arī aktīvu pasākumu rezultātā apgrūtinot izlūkdienestu virsnieku darbību Latvijā, līdz pat situācijai, kad tie bija spiesti pamest valsti.

SAB pretizlūkošana ir identificējusi politiskos un ekonomiskos jautājumus, kas interesē citu valstu izlūkdienestus. Par šiem interesēs objektiem regulāri tika informētas Latvijas augstākās amatpersonas valsts interesēs atbilstošāko lēmumu pieņemšanai. 2005. gadā novēroti gadījumi, kad ārvalstu speciālo dienestu darbinieki ne tikai vāc informāciju par interesējošajiem jautājumiem, bet arī mēģina veidot Latvijas sabiedrisko domu un ekspertu viedokli sev vēlamā virzienā.

SAB izlūkošanas darbība 2005. gadā galvenokārt tika vērsta uz informācijas ieguvu par atsevišķu citu valstu plānoto politiku iepretim Latvijai, īpaši pirms konkrētiem pasākumiem, kas varētu izraisīt starptautisku rezonansi.

Aktīvi izlūkošanas pasākumi tika veikti pirms plānotās ASV prezidenta Džordža Buša vizītes Latvijā, kā arī iespējamā Latvijas apdraudējuma noskaidrošanai pēc 2005. gada 7. jūlija sprādzieniem Londonā.

2005. gadā SAB identificēja Krievijas Federācijas valstisko un nevalstisko struktūru vēlmi izzināt iespējamus veidus, kā ietekmēt 2006. gada oktobrī gaidāmo Saeimas vēlēšanu rezultātus. Veicot izlūkošanas un pretizlūkošanas darbības, SAB rūpīgi seko līdzi šiem procesiem, un informē par tiem atbildīgās valsts amatpersonas.

Pretterorisma jomā 2005. gadā tika veikta virkne izlūkošanas pasākumu, lai iegūtu informāciju par potenciāliem terorisma draudiem attiecībā uz Latviju. Šajā jomā SAB cieši sadarbojas ar Drošības policijas Pretterorisma centru.

2005. gada jūlijā SAB apakšstruktūra – Nacionālā drošības iestāde – koordinēja un aktīvi līdzdarbojās NATO Drošības biroja ikgadējā inspekcijā Latvijā. Pārbaudes rezultātā tika secināts, ka NATO klasificētās informācijas aizsardzības pasākumi valstī pilnībā atbilst NATO drošības prasībām.

Pagājušā gada pirmajā ceturksnī tika veikta iepriekš darbam ar Eiropas Savienības un NATO klasificēto informāciju sertificēto institūciju ikgadējā pārbaude par šādas informācijas aizsardzības prasību ievērošanu. Pērn darbam ar NATO un ES klasificēto informāciju sertificētas deviņas jaunas institūcijas, tostarp arī Nacionālo bruņoto spēku štābs.

Lai celtu efektivitāti un drošību darbā ar klasificētu informāciju, SAB ir veicis apmācības un konsultējis vairākas valsts institūcijas par klasificētās informācijas aizsardzības jautājumiem, tai skaitā Saeimu, Aizsardzības ministriju, Ārlietu ministriju, Tieslietu ministriju, kā arī Nacionālo bruņoto spēku štābu un tā apakšstruktūras.

Nacionālās Drošības iestādes personāla drošības grupa veikto pārbaužu rezultātā 431 amatpersonai ir izsniegusi sertifikātu darbam ar NATO klasificēto informāciju, 449 amatpersonām ar ES klasificēto informāciju un 617 personām piešķirta pielaide darbam ar valsts noslēpumu. Gada laikā 24 Latvijā reģistrētiem uzņēmumiem, kuru darbība saistīta ar valsts noslēpumu, ir izsniegti industriālās drošības sertifikāti.

2006. gadā SAB izlūkošanas un pretizlūkošanas galvenās interešu jomas būs ārvalstu specdienestu darbība Latvijā un iespējamās aktivitātes, citu valstu politiskās intereses Latvijā un ietekmes instrumenti, kā arī citu valstu ekonomiskās intereses un aktivitātes Latvijā.

Kopīgi ar Drošības policijas Pretterorisma centru tiks turpināts darbs potenciālo terorisma draudu Latvijai savlaicīgā apzināšanā, novērtēšanā un novēršanā.

2006. gadā tiek plānota aktīva SAB līdzdalība, nodrošinot NATO valstu un valdību vadītāju sanāksmes Rīgā sekmīgu norisi. Kopīgi ar pārējām valsts drošības iestādēm tiks apzināti potenciālie apdraudējumi. Tiks veikta aktīva sadarbība ar NATO dalībvalstu izlūkdienestiem un NATO Drošības biroju atbilstoši NATO pieņemtajai praksei, organizējot Alianses augsta līmeņa tikšanās. Tāpat tiks veikti visa veida klasificētās informācijas aizsardzības pasākumi – atļauju izsniegšana darbam ar NATO klasificēto informāciju personām, kurām tas nepieciešams, industriālās drošības sertifikātu izsniegšana, kā arī klasificētās informācijas pārraides sistēmu nodrošināšana un sertificēšana.

Tiesu administrācija

(TA) ir tieslietu ministra padotībā esoša tiesās pārvaldes iestāde, kas organizē un nodrošina rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un zemesgrāmatu nodaļu administratīvo darbu.

TA 2005. gadā sāka darbu, lai ieviestu zonālo konsultantu principu, pašlaik no konkursa kārtībā atlasītajiem kandidātiem zonālo konsultantu amatam četri kandidāti iziet stažēšanos TA.

2005. gadā tika ieviests izmeklēšanas tiesnešu institūts – no 2005. gada 1. oktobra darbu uzsāka izmeklēšanas tiesneši, TA veica kandidātu atlasī, apmācību, nodrošināja stažēšanos.

TA 2005. gada prioritāte bija tiesnešu atalgojuma palielināšana. Atalgojuma palielināšanai atbilstoši likumā *Par tiesu varu* noteiktajam tika piešķirti 6 729 000 latu. No 2005. gada 1. janvāra apgabaltiesas tiesneša atalgojums tika palielināts vidēji par 93 latiem un sasniedza vidēji 744 latus mēnesī, rajonu (pilsētu) tiesnešu atalgojums tika palielināts vidēji par 81 latu un sasniedza 632 latus mēnesī (ieskaitot piemaksu par kvalifikācijas klasi).

Pārskata perioda beigās rajonu (pilsētu) tiesās un apgabaltiesā bija nokomplektētas 1788 tiesu darbinieku amata vietas, tai skaitā 415 tiesnešu amata vietas. 2005. gada beigās bija

vakantas piecas apgabaltiesas tiesnešu amata vietas, 11 rajonu (pilsētu) tiesas tiesnešu amata vietas, 13 zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu amata vietas.

Zemā atalgojuma dēļ tiesās bija liela darbinieku mainība. Lai nokomplektētu tiesās un zemesgrāmatu nodaļās plānam atbilstošu darbinieku skaitu ar 2006. gada 1. janvāri tiesu un zemesgrāmatu nodaļu darbinieku atalgojums ir palielināts vidēji par Ls 71. Ministru kabinetā apstiprināts arī informatīvs ziņojums par algu paaugstinājumu tiesu darbiniekiem turpmākajos gados.

2005. gadā apgabaltiesās izskatīts vairāk lietu nekā tika plānots, kas saistīts gan ar pārsūdzību pieaugumu, gan arī maksātnespējas lietu skaita pieaugumu. Kopumā 2005. gadā apgabaltiesās izskatītās 10 279 lietas. Savukārt rajonu (pilsētu) tiesās izskatītas 66 731 lieta, kas ir mazāk, nekā bija plānots. Izskatīto lietu skaita samazinājums skaidrojams ar to, ka lietas kļuvušas sarežģītākas un to iztiesāšana prasa ilgāku laiku.

Administratīvajās tiesās gada beigās bija nokomplektētas 123 amata vietas, tai skaitā 31 tiesneša amata vieta. 2005. gadā administratīvajās tiesās izskatīta 3381 lieta, neizskatītas atlikumā palikušas 4032 lietas. Lielais lietu uzkrājums radies, jo administratīvajās tiesās tika iesniegts neplānoti liels skaits pieteikumu un, ievērojot nenokomplektētās tiesnešu amata vietas, veidojās neizskatīto lietu atlikums. Lai uzlabotu situāciju, 2006. gadā kā prioritāte izvirzīta administratīvo tiesu kapacitātes stiprināšana, palielinot tiesnešu skaitu par 16 tiesnešiem.

2005. gadā izstrādāti grozījumi *Zemesgrāmatu likumā*, kas stāsies spēkā 2006. gada 1. jūlijā. Šo grozījumu pamatmērķis vienkāršot zemesgrāmatu procedūras – vairākos gadījumos apliecināt nostiprinājuma lūgumus zvērinātu notāru vietā, kā arī iegūt no iestādēm informāciju nepastarpināti, neapgrūtinot ar šo pienākumu iedzīvotājus;

2005. gadā TA izstrādāts un apstiprināts iekšējais normatīvais akts *Apgabaltiesu zemesgrāmatu nodaļu apmeklētāju apkalpošanas kārtība* ar mērķi paaugstināt iedzīvotāju apkalpošanas kvalitāti zemesgrāmatu nodaļās un standartizēt zemesgrāmatu procedūras.

2005. gadā pilnveidots un informatīvi uzturēts zemesgrāmatu iekšējais portāls www.zemgram.lv, tai skaitā ar informāciju par pilnvaru atsaukumiem, Augstākās tiesas lēmumiem, elektroniskajām diskusijām, identifikācijas kodu piešķiršanu, mācību materiāliem darbam ar Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas (VVDZ) programmām u.c. Tāpat veikta arī VVDZ datu sinhronizācija ar citiem valsts reģistriem - Pilsonības un migrācijas pārvaldes Iedzīvotāju reģistra datu bāzi, Valsts zemes dienesta Adrešu reģistra informācijas sistēmu.

2005. gadā saņemti 4697 pieprasījumi sniegt informāciju VVDZ sistēmā, bet internetā zemesgrāmatu nodalījumi apskatīti 498 589 reizes. Internetā apskatīto nodalījumu skaits 2005. gadā krasi pieaudzis saistībā ar Korupcijas novēršanas apkarošanas biroja, Valsts ieņēmumu dienesta, kā arī citu valsts pārvaldes iestāžu darbības aktivitātēm.

2005. gadā nodrošinātas ar jaunām, apmeklētāju pieņemšanai atbilstošām telpām Saldus un Cēsu zemesgrāmatu nodaļa, savukārt tiesas un zemesgrāmatu nodaļas nodrošinātas ar nepieciešamajām mēbelēm - tika izgatavotas un uzstādītas mēbeles 22 tiesu sēžu zālēm. Arī tiesu un zemesgrāmatu darbinieki nodrošināti ar jaunām darba vietu mēbelēm.

Zemesgrāmatu nodaļās 2005. gada laikā iesniegtie 342 817 nostiprinājuma lūgumi, kas ir vairāk, nekā tika plānots. Iesniegumu skaita palielināšanas skaidrojums ar darījumu ar nekustamajiem īpašumiem pieaugumu, kā arī hipotēku nostiprinājumu skaita pieaugumu. Salīdzinājumā ar 2004. gadu nekustamā īpašuma pirkuma līgumu skaits pieaudzis par 8%, ķīlu līgumu skaits par 25%, ķīlu grozījumu skaits par 64% un ķīlu dzēšana par 38%.

2006. gadā TA sadarbībā ar Valsts tiesu ekspertīžu biroju gatavos *Twinning Light* projekta *Tiesas spriešanas kvalitātes un efektivitātes paaugstināšana* pieteikums. TA 2006. gadā plāno nodrošināt civillietu, krimināllietu un administratīvo lietu savlaicīgu izskatīšanu, pilnveidot Administratīvās rajona tiesas un Administratīvās apgabaltiesas darbību, palielināt tiesu darbinieku skaitu, rast papildus finansējumu sakarā ar Civilprocesa likuma grozījumiem, kas paredz maksātnespējas lietu izskatīšanas nodošanu rajonu (pilsētu) tiesām, izvērtēt iespēju elektroniski iegūt informāciju par kancelejas un valsts nodevas maksājumiem, nepastarpināti no

Valsts kases, nepieprasot papīra formas maksājumu apliecinājumus, vienkāršot un standartizēt zemesgrāmatu procedūras. Tāpat TA plāno nodrošināt zemesgrāmatu informācijas publiskošanu un pieejamību un nodrošināt Rīgas pilsētas un Rīgas rajona zemesgrāmatu nodaļu jaunās telpas ar IT infrastruktūru, nodrošināt un ieviest jaunus datu apmaiņas moduļus ar valsts un pašvaldību iestādēm.

Uzņēmumu reģistrs

Uzņēmumu reģistrs (UR) reģistrē komersantus (komercsabiedrības), to pārstāvniecības un filiāles, masu informācijas līdzekļus, koncernu un koncesiju līgumus, ārvalstu organizācijas un uzņēmumu pārstāvniecības un filiāles, biedrības un nodibinājumus, Eiropas ekonomisko interešu grupas, politiskās partijas, šķīrējtiesas, komercķīlas un laulību līgumus, kā arī sniedz informāciju par reģistrējamajiem objektiem.

Arī pērn saglabājas pieauguma tendences gan jaunu uzņēmumu reģistrācijā, gan likvidēšanā. Ja pirmo var skaidrot ar Latvijas ekonomikas attiecīgo izaugsmi, tad otrs saistāms ar 2005. gada sākumā pabeigto komercreformu, kā rezultātā nepārreģistrētos uzņēmumus sāks izslēgt no reģistriem. Ar katru gadu vērojams, ka pieaug komercķīlu skaits un summa, iespējams, tas ir rādītājs cilvēku dzīves kvalitātes uzlabošanās rezultātā, kā arī iet roku rokā ar jauno uzņēmumu reģistrācijas pieaugumu.

Ja kopš 1996. gada jaunu uzņēmumu skaits katru gadu samazinājās, tad sākot ar 2003. gadu jaunu uzņēmumu skaits arvien palielinās. Šī tendence saglabājās arī 2005. gadā, lai gan pieauguma temps, salīdzinot ar iepriekšējiem diviem gadiem nav bijis tik straujš – aptuveni 7%.

2005. gada 2. janvāris bija pēdējā diena, kad uzņēmumiem saskaņā ar *Komerclikuma* spēkā stāšanās kārtības likumu bija jāiesniedz dokumenti pārreģistrācijai. Liela daļa uzņēmumu pārreģistrācijas pieteikumus iesniedza pēdējās dienās, kā arī daļai uzņēmumu sākotnējos dokumentos bija kādi trūkumi, tāpēc, neraugoties uz trīs gadus ilgušo pārreģistrāciju, arī 2005. gadā vēl tika pārreģistrēti vairāk nekā 3000 uzņēmumu.

UR pagājušajā gadā visvairāk reģistrētas sabiedrības ar ierobežotu atbildību – kopumā 8782. Otra lielākā uzņēmējdarbības forma bija kooperatīvās sabiedrības - 1623. Vēl salīdzinoši daudz reģistrētas zemnieku saimniecības, filiāles un ārvalstu komersantu filiāles. Pārējās uzņēmējdarbības formas reģistrētas nelielā daudzumā.

Statistika rāda, ka 2005. gadā strauji ir samazinājusies sabiedrisko organizāciju reģistrācija. Ja 2004. gadā reģistrētas 766 sabiedriskās organizācijas, tad 2005. gadā – tikai 286. Tas skaidrojams ar to, ka pēc *Biedrību un nodibinājuma likuma* spēkā stāšanās 2004. gada 1. aprīlī, tika uzsākta reforma, kura paredzēja sabiedrisko organizāciju dalījumu biedrībās un nodibinājumos, kā arī jau reģistrēto sabiedrisko organizāciju pārreģistrāciju par biedrībām un nodibinājumiem.

Bija plānots, ka Biedrību un nodibinājumu reģistrā kopumā pārreģistrēsies nepilni 6000 sabiedriskās organizācijas jeb precīzāk 5987. Pārreģistrācijas dokumentus iesniedza tikai 3606 organizācijas, kas nozīmē, ka Biedrību un nodibinājumu reģistrā nepārreģistrējās vairāk nekā 2000 sabiedriskās organizācijas.

Salīdzinot ar 2004. gadu, divas reizes palielinājās politisko organizāciju (partiju) reģistrācija. Ja 2004. gadā tika reģistrētas sešas jaunas organizācijas, tad 2005. gadā - jau 12. Tas izskaidrojams ar aktīvu jaunu politisko spēku veidošanos laikā pirms Saeimas vēlēšanām, kas notiks 2006. gada novembrī.

Reģistrēto komercķīlu skaitam vēl arvien ir tendence strauji palielināties, līdzīgi kā jaunu reģistrēto uzņēmumu skaitam. 2005. gadā komercķīlu reģistrācijas skaits pieauga līdz 20 000. Pieaugot reģistrēto komercķīlu skaitam, attiecīgi pieaug arī kopējā summa, par kādu ķīlas iegrāmatotas - līdz 2005. gada beigām reģistrēto komercķīlu kopējā prasījumu maksimālā

summa, kas izriet no darījumiem, kuri nodrošināti ar komercķīlu kopumā, ir Latvijas mērogam ļoti liela – turpat 27,5 miljardi latu.

Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu 2005. gadā krietni palielinājās likvidēto uzņēmumu skaits. Pieaugums kopumā bija 78% apjomā. Šī ir pagaidu tendence, jo saskaņā ar *Komerclikuma* spēkā stāšanās kārtības likumu ir jālikvidē tie uzņēmumi, kuri pretēji likuma prasībām nepārreģistrējās komercreģistrā. Tomēr liels likvidējamo uzņēmumu skaits saglabāsies arī 2006. gadā, jo turpinās nepārreģistrēto uzņēmumu likvidācija.

Svarīgākās aktivitātes bija saistītas ar dalību Eiropas Komisijas darbā attiecībā uz Eiropas kooperatīvajām sabiedrībām. 2006. gada 18. augustā spēkā stājas Eiropas Padomes regula Nr. 1435/2003 par Eiropas kooperatīvās sabiedrības (SCE) statūtiem, kura būs tieši piemērojama arī Latvijā. Gada laikā UR pārstāvji apmeklēja Briseli, lai piedalītos Eiropas Komisijas Uzņēmējdarbības ģenerāldirektorāta organizētajos semināros saistībā ar minētās regulas noteikumiem un to piemērošanu dalībvalstīs.

UR pārstāvji 2005. gadā piedalījās arī Eiropas Komisijas Komercsabiedrību tiesību ekspertu darba grupās un Padomes darba grupās par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvā 77/91/EEK saistībā ar akciju sabiedrību veidošanu un to kapitāla saglabāšanu un mainīšanu.

Tāpat arī svarīga bija dalība Eiropas komercreģistru forumā (ECRF), kur UR pārstāvji piedalījās ECRF darba grupas sēdē, lai plānotu, kādā kārtībā turpmāk būtu jānotiek ECRF ikgadējo konferenču organizēšanai un kādam būtu jābūt ECRF ikgadējo konferenču saturiskajam formātam. Aktīva iesaistīšanās ECRF pasākumos šajā laikā ir īpaši svarīga, jo paredzēts, ka ECRF ikgadējā konference 2007. gadā notiks Latvijā. ECRF ir izveidota, lai veicinātu Eiropas reģiona komercreģistru iestāžu sadarbību, to informācijas pieejamību, tādējādi uzlabojot uzņēmējdarbības vidi kopumā.

2006. gadā iecerēts arvien uzlabot informācijas izsniegšanu un izveidot kārtību, lai vienkāršos gadījumos informāciju sniegtu uzreiz - dažu minūšu laikā. Tādējādi, ieguvēji būs gan UR klienti, kuriem informācija ātri nepieciešama, gan UR, jo projekta rezultātā iespējams ietaupīt iestādei nepieciešamo kopējo laika patēriņu, kad ar klientu jāstrādā nevis divas, bet vienu reizi.

Saskaņā ar Eiropas Savienības prasībām, sākot ar 2007. gadu, UR ir jānodrošina ikviena interesenta vēlme saņemt komersanta reģistrācijas lietā esošos dokumentus par pēdējiem desmit gadiem elektroniskā veidā. Līdz ar to papīra formā esošie dokumenti būs jāpārveido elektroniskā formā, izmantojot kādas no pastāvošajām tehnoloģijām. Visu 2006. gadu turpināsies sagatavošanās darbi, lai izpildītu minētās prasības. Pašlaik tiek analizēta iespēja kā pilotprojektu aizsākt uzņēmumu 2005. gada pārskatu pārveidi elektroniskā formā.

No 2006. gada 1. jūlija atsevišķos gadījumos apliecināt parakstu varēs UR, neejot pie zvērināta notāra, kā arī tiks samazināts komersantu reģistrācijai iesniedzamo dokumentu skaits.

Valsts probācijas dienests

Valsts probācijas dienests (VPD) izveidots 2003. gada 7. oktobrī, lai īstenotu valsts politiku probācijas klientu uzraudzībā un viņu sociālās uzvedības korekcijā.

2005. gadā tika atvērtas 18 VPD teritoriālās struktūrvienības: Aizkrauklē, Alūksnē, Balvos, Dobelē, Gulbenē, Jūrmalā, Krāslavā, Kuldīgā, Liepājā, Limbažos, Ludzā, Madonā, Ogrē, Preiļos, Rīgas rajonā, Talsos, Valkā un Ventspilī. Līdz ar to struktūrvienību izveide ir noslēgusies, kopumā VPD ir atvēris 28 teritoriālās struktūrvienības un trīs filiāles Olainē, Salaspilī un Siguldā.

2005. gadā tika uzsākta sabiedrisko darbu nepilngadīgajiem un piespiedu darbu funkciju izpilde, pieņemti 219 darbinieki un izveidotas piecas nodaļas - Komunikācijas, Izlīguma, Uzraudzības, Informācijas tehnoloģiju un Iekšējā audita nodaļa.

2005. gadā noslēgti 10 līgumi par sociālās rehabilitācijas pakalpojuma sniegšanu probācijas klientiem sociālās rehabilitācijas centros „Ratnieki”, „Rīgas pilsētas misija”, „Zilais krusts”, „Akrona”, „Labā cerība”, „Kalna svētību kopiena” un EQUAL projekta ietvaros - Valmieras, Liepājas pilsētas sociālā dienesta SRC, „Klintis”, „Rīgas pilsētas misija”. Uz sociālās rehabilitācijas centriem nosūtīti 178 klienti. No tiem 38 pilnībā pabeiguši piedāvāto sociālās rehabilitācijas programmu, 54 – atskaitīti vai patvaļīgi pametuši sociālās rehabilitācijas centrus, bet 86 šā gada sākumā vēl atradās centros.

2005. gadā noslēgtas 778 vienošanās ar ieslodzītajiem, kas šobrīd ir jau atbrīvoti un ar kuriem notiek darbs brīvībā.

2005. gadā sociālo palīdzību ir saņēmuši 318 klienti, bet kopumā uz dienestu pērn nosūtīti 386 klienti. Pastāvīgā darbā iekārtojās 119 klienti. 110 klientiem atrisināts dzīvesvietas jautājums.

Kopumā 2005. gadā VPD iekārtoja 1097 piespiedu darba lietas. No pašvaldībām tika pārņemtas 650 piespiedu darba lietas. Līdz 2006. gada 1. janvārim izpildē atradās 815 lietas, no tām 39 prokurora priekšraksti par sodu. 25 gadījumos piespiedu darba izpilde tika apturēta. Tiesai tika iesniegti 37 pieteikumi par piespiedu darba aizstāšanu ar arestu, bet tiesas lēmumi vēl līdz 2006. gada 1. janvārim nebija pieņemti.

Tiesas 2005. gadā 77 personām piemērojušas sodu – sabiedrisko darbu. Sabiedriskajiem darbiem reģistrējās arī 73 bērni.

2005. gadā kopumā īstenots 51 izlīguma process. No tiem 10 izlīgumus pieprasījusi tiesa, 12 – prokuratūra, 16 – policijas nodaļas, vienu – cietušais, astoņas - likumpārkāpēji, vienu noziedzīga nodarījuma izdarītāja likumiskā pārstāve, trīs – VPD amatpersonas.

Pērn VPD sagatavoja 610 izvērtēšanas ziņojumus. Apkopotā statistika par izvērtēšanas ziņojumu sagatavošanu liecina, ka ziņojumu skaits 2005. gada beigās pieaudzis vairāk nekā trīs reizes, salīdzinot ar gada sākumu.

2005. gadā sociālās uzvedības korekcijas programmā tika organizēts darbs ar EQUIP programmu četrās brīvības atņemšanas iestādēs – Liepājas cietumā, Daugavpils cietumā, Matīsa cietumā, Cēsu nepilngadīgo audzināšanas iestādē, un nokomplektētas trīs grupas Matīsa cietumā, Brasas cietumā un Pārlielupes cietumā. Tāpat tika veikts darbs EQUIP programmā ar jauniešu grupām izglītības korekcijas iestādē „Strautiņi”, Rīgas bērnu namā, Aizkraukles vidusskolā, Vaiņodes vidusskolā un Jūrmalas bērnu namā.

Līdz 2005. gada beigām VPD bija pabeidzis četrus pētījumus, kas devuši ieguldījumu probācijas funkciju īstenošanā - *Ieslodzīto un no ieslodzījuma atbrīvoto personu izglītības, nodarbinātības un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pieejamība, Izlīgums Latvijas krimināltiesībās, Nepilngadīgo ieslodzīto statuss un ieteikumu izstrāde tā uzlabošanai un starptautisko standartu sasniegšanai un Mediācijas iespējas vērtējums Starptautiskās noziegumu upuru aptaujas respondentu atbildēs.*

2005. gadā VPD arī īstenoja vairākus projektus. Tā projekts *Nāc pulkā!* tika vērsts uz VPD klientu - bijušo ieslodzīto un krimināli sodīto personu pilnvērtīgu iekļaušanos darba tirgū. Projekta nolūks bija panākt mērķauditorijas spēju veiksmīgāk iekļauties vietējā sabiedrībā, aktīvāk iesaistīties darba meklējumos.

Projekts *Ieslodzīto, kuri izcieš pēdējo soda pusgadu un no ieslodzījuma vietām atbrīvoto personu sociālās rehabilitācijas programma integrācijai darba tirgū* mērķis bija attīstīt spējas dzīvot sabiedrībā un iekļauties darba tirgū cilvēkiem, kuri ir izcietuši sodu brīvības atņemšanas iestādēs, apgūstot un attīstot pamatprasmes gan soda izciešanas termiņa beigu posmā, gan tūlīt pēc soda izciešanas. Projektā tika izstrādāta individuāla sociālās rehabilitācijas programma, notiesātajiem, kuri tiek gatavoti atbrīvošanai.

Projekta *Ieteikumi nodarbinātības veicināšanai no ieslodzījuma atbrīvotām personām Kurzemes plānošanas reģionā* mērķis bija identificēt problēmas, izstrādāt ieteikumus un rīcības

programmu veiksmīgai integrācijai darba tirgū cilvēkiem, kuri atgriežas no ieslodzījuma vietām Kurzemes plānošanas reģionā.

Fonda „Leonardo da Vinči” finansētais mobilitātes projekts ES dalībvalstu pozitīvā pieredze probācijas dienesta attīstībā savukārt ļāva Latvijas probācijas darbiniekiem gūt pilnīgu ieskatu ārvalstu kolēģu darbā, smelties idejas jaunām darba metodēm, īpaši jau darbā ar nepilngadīgajiem.

Eiropas Kopienas iniciatīvas EQUAL izstrādātā projekta *Jauni risinājumi bijušo ieslodzīto nodarbinātības veicināšanai*” laikā 2005. gadā uzsākta ar brīvības atņemšanas sodu notiesāto personu resocializācijas koncepcijas izstrāde, izveidojot starpinstitucionālu darba grupu. Tāpat izveidota nacionālā un starptautiskā partnerība, noslēdzot līgumus par vienu starptautisko un 10 nacionālām partnerībām. Pārskata gadā tika izveidoti arī četri cietumu sociālās rehabilitācijas centri (divi Rīgā, Valmierā un Daugavpilī) ieslodzīto atbalstam un četras sociālās rehabilitācijas centri (Rīgā, Valmierā, Liepājā, Jaungulbenē) personām, kas atbrīvojušās no ieslodzījuma. Noslēgti 58 darba līgumi ar CSRC un SRC personālu. CSRC darbinieki snieguši dažāda rakstura un apjoma psiholoģisko un sociālo atbalstu vairāk kā 400 klientiem.

Ar projekta atbalstu Iļģuciema, Valmieras, Šķirotavas un Grīvas cietumiem, tika pielāgotas telpas, kā arī iegādāts un nomāts mācību inventārs pamatizglītības, profesionālās un vispārējās izglītības programmu realizācijai..

2006. gadā VPD plāno attīstīt probācijas klientu risku un vajadzību novērtēšanas praksi un uzlabot novērtēšanas kvalitāti, panākot optimālu un efektīvu VPD rīcībā esošo resursu izmantošanu. Plānots nostiprināt izvērtēšanas ziņojumu nozīmi kriminālprocesā un sekmēt izvērtēšanas ziņojumu kvalitātes pilnveidošanu, izveidot uzraudzības sistēmu, kas balstīta individuālā pieejā klientam un ietver likumpārkāpēju kontroli, un atbalsta pasākumus personas veiksmīgai funkcionēšanai sabiedrībā. VPD apņēmieš nodrošināt piespiedu darba izpildi visā Latvijā un uzlabot piespiedu darbu izpildes organizēšanas praksi un kvalitāti, kā arī uzlabot sabiedriskā darba izpildes organizēšanas praksi un kvalitāti.

VPD 2006. gadā vēlas panākt finanšu līdzekļu piešķiršanu izlīguma procesa ieviešanai un attīstīt izlīguma praksi. Tāpat paredzēts izveidot sociālās uzvedības korekcijas programmu īstenošanas tiesisko regulējumu, palielinot sociālās uzvedības korekcijas programmu klāstu un īstenošanas mehānismu, pilnveidot tiesisko regulējumu postpenitenciārās palīdzības jomā, uzlabojot palīdzības sniegšanas praksi un kvalitāti, kā arī sadarbību ar brīvības atņemšanas iestādēm, sagatavojot personas atbrīvošanai no brīvības atņemšanas iestādēm.

Valsts tiesu ekspertīžu birojs

Valsts tiesu ekspertīžu biroja (VTEB) mērķis ir nodrošināt objektīvu, tiesisku un zinātniski pamatotu tiesu ekspertīzi tiesas (tiesneša), prokuratūras un izziņas iestāžu uzdevumā.

Pārskata periodā tiesu un citu tiesību sargājošo iestāžu uzdevumā, kā arī pēc juridisko un fizisko personu pieprasījuma VTEB veiktas 3626 ekspertīzes krimināllietās, civillietās un administratīvajās lietās. Visvairāk veiktas rokrakstus – 1395, autotehniskās – 1131 un šķiedru ekspertīzes – 261.

2005. gadā apmācības, lai apgūtu eksperta specialitāti, uzsākuši vai turpināja 13 darbinieki. No tiem 2005. gadā paraksta tiesības un eksperta sertifikātu ieguvuši seši eksperti: divi eksperti – rokrakstu izpētē; divi – dokumentu izpētē; viens – trasoloģijā un viens eksperts – autotehniskajā ekspertīzē. Sekmīgi resertificēti divi rokrakstu eksperti, bet septiņi darbinieki turpina apmācības: četri apgūst specialitātes ķīmisko ekspertīžu veidos; divi - reljefo zīmju eksperta specialitāti, bet viens darbinieks apgūst autotehnisko ekspertīzi.

Lai uzlabotu ekspertīžu vajadzībām nepieciešamo materiāli tehnisko bāzi, 2005. gadā iegādātas divas fundamentālas pētniecības iekārtas ķīmisko ekspertīžu veikšanai - „Foster and

Freeman” ražotā sistēma automatizētai stikla mikrolausku refrakcijas koeficienta noteikšanai - GRIM 3 un kompānijas „EDAX” ražotais rentgenfluorescences mikroanalizators „Eagle 3”.

2005. gadā VTEB speciālisti sadarbībā ar Tiesnešu mācību centru lasījuši lekcijas tiesnešiem un vadījuši praktiskās nodarbības topošajiem un esošajiem tiesību sargājošo iestāžu darbiniekiem. VTEB darbinieki, atbilstoši starptautiskajiem standartiem, izstrādājuši rekomendācijas Valsts policijas darbiniekiem lietisko pierādījumu izņemšanai notikuma vietas apskates laikā tādiem objektiem kā šķiedras, krāsas pārklājumi un materiāli, stikls, augsne, naftas produkti, t.sk. ļaunprātīga dedzināšana, metāls un metāla sakausējumi, kvēlspuldzes, dzīvnieku mati un augu izcelsmes objekti. Pārskata periodā rekomendācijas sekmīgi aprobētas Valsts policijā, tās ir ieteiktas izmantot praktiskā darbā.

2005. gadā VTEB piedalījās divos īslaicīgos Nīderlandes Ekonomikas ministrijas finansētos MATRA projektos - *Slovēnijas un Latvijas nacionālo tiesu ekspertīžu laboratoriju sagatavošana akreditācijai* un *Valsts tiesu ekspertīžu biroja kapacitātes stiprināšana - kvalitātes normu ieviešana*.

Kvalitātes vadības jomā 2005. gadā notika darbs pie biroja pārvaldības sistēmas izveides - procesu dokumentēšanas un vadības sistēmas dokumentu izstrādes atbilstoši LVS EN ISO 9001:2000 „Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības” un LVS EN ISO/IEC 17025:2001 „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības” standartu prasībām.

Tika nolemts biroja pārvaldības sistēmu sagatavot akreditācijai saskaņā ar standartu LVS EN ISO/IEC 17025:2005. Atbilstoši šī standarta prasībām, izstrādāta VTEB kvalitātes rokasgrāmatas struktūra un sagatavota daļa procesu aprakstu. Tika pārskatīti un aktualizēti birojā izstrādātie normatīvie dokumenti un instrukcijas, pilnveidota ekspertīžu lietu vadības informācijas sistēma (ELVIS). Izstrādāti ilgtermiņa plāni ekspertīžu materiāli tehniskā nodrošinājuma uzlabošanai un pilnveidošanai. Notiek nepārtraukta biroja darba vides uzlabošana un riska faktoru izvērtējums, lai nodrošinātu darbiniekiem maksimāli izdevīgus un drošus darba vides apstākļus.

VTEB plānots iesniegt akreditācijai biroja pārvaldības sistēmas dokumentāciju un sagatavot daktiloskopijas un rokrakstu ekspertīžu jomas akreditācijai līdz 2006. gada beigām. Līdz 2010. gadam pakāpeniski sagatavot akreditācijai pārējās ekspertīžu jomas.

2005. gadā arī izstrādāts un apstiprināts *Valsts tiesu ekspertīžu biroja ētikas kodekss*.

2006. gadā VTEB izstrādās biroja vidējās darbības stratēģiju 2007.-2010. gadam. Paredzēts palielināt VTEB institucionālo kapacitāti, veicot biroja pārvaldības sistēmas akreditāciju atbilstoši ISO 17025 (ISO 9001) un ekspertīžu akreditāciju atbilstoši ISO 17025 standartam.

2006. gadā tiks turpināts darbs ENFSI un ENFSI ekspertu darba grupās, kā arī tiks organizēta gadskārtējā ENFSI krāsu un stikla ekspertu grupas sanāksme Rīgā.

Pētnieciskā darba jomā VTEB paredzējis veikt ENFSI šķiedru darba grupā iegūtās informācijas par preču zīmēm apkopošanu un informācijas sagatavošanu prezentācijai valsts policijas darbiniekiem. Tāpat tiks pētīta akselerantu adsorbcijas materiāla ILA izmantošanas iespējas Latvijas klimatiskajos apstākļos, plānota Latvijā nopērkamo un ražoto sveču dakts izpēte, toneru paraugu izpēte ar Furjē transformēto infrasarkanā spektrometru (FTIS) un kredītkaršu paraugu izpēte ar FTIS.

Valsts valodas centrs

Valsts valodas centrs (VVC) pārrauga *Valsts valodas likuma* ievērošanu Latvijas Republikā, kā arī nodrošina latviešu valodas saglabāšanu, aizsardzību un attīstību, uzraugot un kontrolējot normatīvo aktu ievērošanu valsts valodas jautājumos.

2005. gadā VVC Latviešu valodas ekspertu komisijā, kā arī tās Vietvārdu apakškomisijā un Latgaliešu ortogrāfijas apakškomisijā turpinājās latviešu valodas normu kodifikācija.

VVC 2005. gadā sagatavoja informatīvā ziņojuma *Par Valsts valodas centra kapacitāti* projektu, nosakot iestādes struktūras attīstību vidējā termiņā.

Uzņēmumos, iestādēs un organizācijās 2005. gadā veiktas 1976 pārbaudes, saņemta un izskatīta 431 fiziskas un juridiskas personas sūdzība par iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem valsts valodas lietošanas jomā. Tāpat izskatītas 620 administratīvo pārkāpumu lietas, no tām 616 lietās uzlikts naudas sods par kopējo summu Ls 8745, kas iemaksāta Valsts kasē. Gada laikā fiziskām un juridiskām personām sniegtas 11 rakstveida izziņas valsts valodas lietošanas jautājumos. Izskatīti 53 fizisku un juridisku personu iesniegumi, sūdzības un priekšlikumi.

2005. gadā VVC tika sagatavots un izdots *Tavs vārdadienu kalendārs (2005.–2007.)*, kā arī sagatavots informatīvais izdevums par normatīvo aktu prasībām personvārdu rakstības jomā. Tas iesniegts Valsts valodas aģentūrā.

Jau par tradīciju kļuvusi VVC organizētā akcija ar sabiedrības iesaistīšanu “Noknipsē Gimalajiešu lāci”, kas norisinājās arī 2005. gadā.

2006. gadā VVC turpinās priekšlikumu izstrādi valsts valodas normatīvo aktu pilnveidošanai, organizēs ar *Valsts valodas likuma* ievērošanu saistīto metodisko un informatīvo materiālu izstrādi un izdošanu, kā arī organizēs normatīvajos aktos paredzēto maksas pakalpojumu sniegšanu.

VVC 2006. gadā plānots turpināt organizatorisko darbu VVC amatpersonu izglītošanas jomā – gan lingvistisko un juridisko cilvēktiesību jautājumos sadarbībā ar Latvijas un starptautiskajām organizācijām, gan valsts civildienesta ierēdņu kvalifikācijas paaugstināšanā. Iestāde arī vēlas sekmēt sabiedrības informēšanu aktuālākajos ar valodas kultūrvides sakārtošanu saistītajos jautājumos.

2007. gadā tiks nodrošināta VVC Latviešu valodas ekspertu komisijas darbība ar mērķi kodificēt latviešu literārās valodas normas. Tiks nodrošināta Latviešu valodas ekspertu komisijas Vietvārdu apakškomisijas un Latgaliešu ortogrāfijas apakškomisijas darbība valodas kultūrvides harmonizācijas nolūkā.

Valsts zemes dienests

Valsts zemes dienests (VZD) veic zemes reformas un zemes privatizācijas procesa īstenošanu, kā arī īpašumu formēšanu un dokumentu sagatavošanu reģistrācijai zemesgrāmatās un tiesību reģistrāciju centrālajā datu bāzē.

Ministru kabinets 2005. gada 14. jūlijā akceptēja VZD institucionālās attīstības koncepciju. Pamatojoties uz Ministru kabineta 2005. gada 18. oktobra rīkojumu Nr. 674 *Par Valsts zemes dienesta reorganizāciju*, tika uzsākta VZD reorganizācija, un kopš 2006. gada 1. janvāra līdzšinējās VZD funkcijas ģeodēzijā un kartogrāfijā pilda valsts aģentūra „Valsts ģeotelpiskās informācijas aģentūra”, savukārt mērniecību veic jaunizveidotā VSIA „Latvijas Valsts mērnieks”.

Uz 2006. gada 1. janvāri valstī pavisam bija reģistrēti:

- 664 225 zemes īpašumi, tiesiskie valdījumi, lietojumi, no tiem 18 000 (jeb 2,7% no kopskaita) reģistrēti 2005. gadā;
- 35 835 būvju īpašumi, no tiem 2 600 (jeb 7,3% no kopskaita) reģistrēti 2005. gadā;
- 465 386 dzīvokļu īpašumu pilnajā privatizācijā, no tiem 49 700 (jeb 10,7 % no kopskaita) reģistrēti 2005. gadā.

Sadarbībā ar Lietuvas un Igaunijas nacionālajiem zemes dienestiem 2005. gada martā tika pabeigts pirmais *Nekustamā īpašuma pārskats Baltijas valstīs*. Tas sniedz plašu informāciju par reģistrācijas gaitu un datiem triju valstu kadastra reģistros, ļaujot ikvienam interesentam salīdzināt zemes reformas gaitu šajās valstīs.

2005. gadā Valsts adrešu reģistrs turpināja adrešu datu uzkrāšanu un aktualizāciju atbilstoši Ministru kabineta 2002. gada 27. augusta noteikumiem Nr. 384 *Adresācijas noteikumi*.

Valsts adrešu reģistra datu bāzē reģistrēti 26 527 jauni adresācijas objekti jeb vidēji 2210 objekti mēnesī. Salīdzinot ar 2004. gadu (vidēji 4200 objekti mēnesī), vērojams reģistrēto adresācijas objektu skaita samazinājums, jo pašvaldības sākotnējo adrešu datu sakārtošanu faktiski ir beigušas. Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem 2005. gadā adrešu datus ir sniegušas visas pašvaldības. Aktualizēti teksta dati par 38 078 adresācijas objektiem, un grafiski attēloti 55 705 objekti, galvenokārt – ēkas (adrešu punkti).

Uz 2006. gada 1. janvāri Valsts adrešu reģistra datu bāzē reģistrēti vairāk nekā 1 140 000 adresācijas objektu. Digitālajā kartē attēloti 97,21% no visām valstī reģistrētajām ielām un 85,42% ēku un apbūvei paredzētu zemesgabalu.

Saeima 2005. gada 16. jūnijā pieņēma *Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumu*, ar kuru VZD uzdots izveidot Lauku zemes izpiršanas reģistru, tādējādi nodrošinot zemes reformas pabeigšanu, izpērkot lauku apvidos lietošanā piešķirto zemi. Tas tika izveidots ļoti īsā laika posmā un ar 1. septembri sāka lauku zemes privatizācijas pieteikumu reģistrācija. Informācija tiek publicēta VZD interneta mājas lapā www.vzd.gov.lv, kur ikviens zemes izpiršanas pieprasījuma iesniedzējs var pārliecināties, vai viņa pieprasījums ir iekļauts Lauku zemes izpiršanas reģistrā.

Arī ģeodēzijā pagājušais gads ienesa būtiskas pārmaiņas, kas saistītas ar mūsdienīgu tehnoloģiju izmantošanu. Oktobrī darbu uzsāka Baltijas valstīs pirmais Globālās pozicionēšanas sistēmas (GPS) bāzes staciju tīkls, kas nodrošina ar iespējām noteikt koordinātas reālā laikā. Minētais tīkls sastāv no 14 GPS bāzes stacijām. Kopumā šādu tehnoloģiju ieviešana ikdienas dzīvē veicinās navigācijas, mērniecības un kartogrāfijas attīstību.

VSIA „Latvijas Vēstnesis”

VSIA „Latvijas Vēstnesis” pamatdarbības veids ir laikraksta „Latvijas Vēstnesis” papīra un elektroniskās versijas izdošana. Kapitālsabiedrība uztur arī Latvijas normatīvo aktu datu bāzi www.likumi.lv un izdod juridiska satura grāmatas. VSIA „Latvijas Vēstnesis” pamatkapitāls pārskata gada beigās bija 500 000 latu. Valsts kapitāla daļu turētājs ir TM.

2005. gads kapitālsabiedrībai bija finansiāli veiksmīgs, jo, neskatoties uz ievērojamo inflāciju Latvijas ekonomikā, kas izpaudās saņemto pakalpojumu un materiālu izmaksu pieaugumā, uzņēmēj sabiedrība spēja daļēji kompensēt papildus izmaksas ar apgrozījuma pieaugumu. Tai pašā laikā laikraksta un pakalpojumu realizācijas cenas saglabātas iepriekšējā līmenī.

Kapitālsabiedrības neto apgrozījums 2005. gadā bija Ls 1 837 724, kas ir par Ls 130 469 vairāk nekā 2004. gadā. „Latvijas Vēstneša” peļņa pēc nodokļu nomaksas 2005. gadā bija Ls 123 696.

2005. gadā VSIA „Latvijas Vēstnesis” piedalījās Latvijas Kvalitātes asociācijas rīkotajā Gada kvalitātes balvas izcīņā publiskā sektora organizāciju grupā un ieguva Latvijas Kvalitātes balvu. Tāpat VSIA „Latvijas Vēstnesis” 2005. gadā tika nominēts starp finālistiem par gada labāko kalendāru Latvijas Grāmatizdevēju asociācijas konkursā „Gadagrāmata 2004”.

Lai piesaistītu jaunas mērķauditorijas, 2005. gada beigās tirgū tika ieviesti jauni produkti – laikraksti „Komersanta Vēstnesis” un „Latvijas Vēstnesis Plus”.

VAS „Tiesu namu aģentūra”

VAS „Tiesu namu aģentūra” (TNA) galvenais uzdevums ir atbilstoši valsts interesēm pārvaldīt un efektīvi apsaimniekot Tieslietu ministrijas valdījumā esošo nekustamo īpašumu, kā arī izpildīt citus agrāk ministrijas veiktos saimnieciskos darbus.

2005. gadā TNA būtiski palielināja darba apjomu, uzsākot arī vairākus būvniecības projektus un pārņemot daudzu valstij piederošu nekustamā īpašuma objektu apsaimniekošanu.

2005. gadā ekspluatācijā nodota ēka Rīgā, Raiņa bulvārī 15, kur izvietotas vairākas Tieslietu ministrijas struktūrvienības, kā arī citas iestādes un uzņēmumi. Veikti remontdarbi ēkā Antonijas ielā 6, kur atrodas administratīvās tiesas un Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa. Mārstaļu ielā 19, kur atrodas VA „Maksātnespējas administrācija” un citas iestādes, veikta vienas ēkas ār sienas pilna tehniskā apsekošana, noslēgts līgums par ār sienas renovāciju, kā arī mansarda stāvā izbūvētas biroja telpas 94 m² platībā.

Dažādi priekšdarbi pirms iecerētiem celtniecības darbiem veikti objektos Rīgā, Rūjienas 4, kur nākotnē paredzēts būvēt Ieslodzījuma vietu pārvaldes administratīvo ēku, un Jūrmalā, Pilsoņu ielā 12, kur paredzēts celt ēku Jūrmalas pilsētas tiesai. Tāpat veikta telpu renovācija ēkā 11.novembra krastmalā 31, lai nodrošinātu Tieslietu ministrijas pakļautībā esošās iestādes ar arhīva telpām.

Paralēli nekustamo īpašumu apsaimniekošanai TNA arī realizē Tiesu vienotās informatīvās sistēmas (turpmāk tekstā – TIS) projektu, kas norit saskaņā ar TNA un Tieslietu ministrijas 1998. gadā noslēgto līgumu. 2005. gadā TNA izstrādājusi judikatūras, datu kvalitātes kontroles modulus, kā arī realizēts tiesu nolēmumu izpildes kontroles moduļa izstrādes pirmais posms.

2005. gadā par Valsts investīciju projekta līdzekļiem iegādātas un uzstādītas 540 jaunas darba stacijas un 108 lāzerdrukas iekārtas. Uzstādīšanas darbi kopumā veikti 46 rajonu un pilsētu tiesās un apgabaltiesās. Lokālo datortīklu papildināšana veikta 27 rajonu un pilsētu tiesās un apgabaltiesās.

Papildus Valsts investīciju projektā paredzētajam finansējumam valsts budžeta un PHARE finansētā projekta “Latvijas tiesu sistēmas iespēju stiprināšana” ietvaros tiesu vajadzībām iegādāta un uzstādīta datortehnika - 383 darba stacijas, 246 lokālās un 43 tīkla lāzerdrukas iekārtas, 25 komutatori. Iegādāta arī sinhronās tulkošanas iekārta, kura nodrošina sinhronas tulkošanas iespēju uz piecām valodām un NAIS atjaunošanas licences apgabaltiesu vajadzībām.

2005. gadā TNA izdeva arī juridisko literatūru, spriedumu apkopojumus, normatīvo aktu komentārus u.c.

Kapitālsabiedrība 2005. gada saimniecisko darbību noslēdza ar peļņu Ls 214 229 apmērā. Neto apgrozījums bija Ls 1 111 595, kas ir par Ls 276 180 nekā 2004. gadā, kad TNA apgrozījums bija Ls 835 415.

2005. gadā būtiski palielināts TNA pamatkapitāls, gada beigās sasniedzot Ls 5 326 267. 2004. gada beigās TNA pamatkapitāls bija Ls 3 229 715.

VSIA „Latvijas Valsts mērnieks”

Ministru kabinets lēmumu par VSIA „Latvijas Valsts mērnieks” dibināšanu pieņēma 2005. gada 8. novembrī.

Saskaņā ar Ministru kabineta rīkojumu, pamatojoties uz līgumu starp Valsts zemes dienestu un “Latvijas Valsts mērnieku”, sabiedrība par valsts budžeta līdzekļiem veiks zemes robežu uzmērīšanu bijušajiem īpašniekiem, mantiniekiem, represētajiem un invalīdiem, kā arī veiks mērniecības darbus, lai novērstu neprecizitātes Valsts zemes dienesta iepriekš veiktajos mērniecības darbos. „Latvijas Valsts mērnieks” veiks kadastrālo uzmērīšanu, topogrāfisko uzmērīšanu un izstrādās zemes ierīcības projektus.

„Latvijas Valsts mērnieka” pamatkapitāls ir 290 628 latu un tas ir sadalīts 290 628 vienādās daļās. Vienas daļas nominālvērtība ir viens lats.

II IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Pārskata gada galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu

2.1.1. Tiesu sistēmas darbības pilnveide, lai paātrinātu lietu izskatīšanu tiesās, paaugstinātu tiesu pieejamību, nolēmumu kvalitāti, darba atklātumu

Tiesu sistēmas darbības pilnveide

2005. gadā daudz darba tika veltīts jaunā *Tiesu iekārtas likuma projekta* izstrādei. Likuma projekts ir iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā. Jaunais likums paredz vairākas būtiskas izmaiņas esošajā tiesu sistēmā. Piemēram, tiek piedāvāts pakāpeniski likvidēt Augstākajā tiesā (turpmāk – AT) apelācijas instanci. Līdz ar to visas lietas pirmajā instancē tiktu izskatītas rajonu (pilsētu) tiesās, apelācijas instancē – apgabaltiesās, bet kasācijas instancē - AT. Tāpat paredzēts ieviest jaunu institūciju – Tieslietu padomi.

Pārskata gadā tika izstrādāts *Tiesnešu izdienas pensiju likuma projekts*. Tā mērķis ir nodrošināt atbilstošu pensiju tiesnešiem, kuri nostrādājuši tiesneša amatā noteikto laiku, kā arī nodrošināt tiesnešiem pilnvērtīgas sociālās garantijas, iestājoties likuma *Par tiesu varu* normās noteiktajam maksimālajam tiesneša amata pildīšanas vecumam. Pašlaik likuma projekts tiek izskatīts Saeimā.

2005. gada 17. martā Saeima pieņēma *Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumu*, kura mērķis ir veicināt fiziskās personas tiesības uz taisnīgu tiesas aizsardzību, nodrošinot valsts garantētu finansiālu atbalstu juridiskās palīdzības saņemšanai. 2006. gada 1. janvārī darbu uzsākusi Juridiskās palīdzības administrācija.

2005. gada 21. aprīlī Saeima pieņēma *Kriminālprocesa likumu* (turpmāk tekstā – KPL). Līdz ar jaunā KPL stāšanos spēkā 1. oktobrī tiesās ieviests izmeklēšanas tiesnešu institūts, kura galvenais uzdevums ir kontrolēt cilvēktiesību ievērošanu kriminālprocesā, nepieļaut neattaisnotu kriminālprocesuālo pienākumu uzlikšanu vai nesamērīgu iejaukšanos personas dzīvē. Paredzēti konkrēti termiņi, kas jāievēro procesa virzītājam, tādējādi kriminālprocesa termiņi saīsināti kopumā un panākta kriminālprocesa optimizācija.

Lai veicinātu tiesu darba atklātumu, tika sagatavoti un Saeimā pieņemti grozījumi likumā *Par tiesu varu*, papildinot likumu ar jaunu nodaļu „Informācijas pieejamība”.

Tāpat pērn izstrādāts likumprojekts *Grozījumi Administratīvā procesa likumā*. Tā mērķis ir pilnveidot un padarīt efektīvāku lietu izskatīšanas gaitu administratīvajās tiesās, kā arī vienkāršot procesu, tādējādi samazinot lietas izskatīšanas termiņus. Vienlaikus grozījumos ietvertas arī normas, kas novērš *Administratīvā procesa likuma* piemērošanas praksē konstatētās neprecizitātes.

2005. gada nogalē darbu uzsāka atjaunotais Latvijas Tiesu portāls www.tiesas.lv, kurā atrodama plaša informācija par tiesām, lietu izskatīšanas kārtību, pieejami tiesu kalendāri, dažādu tiesā iesniedzamo dokumentu paraugi. Paredzams, ka tieši šajā portālā tiks realizēta tiesu nolēmumu publiskošana internetā. Pašlaik notiek tehniskie sagatavošanas darbi, lai tiesu nolēmumus varētu sākt publicēt, tādējādi padarot tos pieejamus sabiedrībai.

2005. gadā tika izstrādāti grozījumi *Civilprocesa likumā*, lai to saskaņotu ar Eiropas Savienības regulām. Likums tiks papildināts ar jaunu nodaļu, kas risinās ar aizgādības un

saskarsmes tiesībām saistītus tiesvedības jautājumus. Vienlaikus likumprojekts paredz citādus nosacījumus spriedumu atzīšanai bērnu lietu jomā. Tādējādi tiks nodrošināts, ka bērna intereses tiek aizsargātas atbilstoši laika ziņā jaunākajam un aktuālākajam nolēmumam. Tiesai būs pamats neatzīt ārvalstu tiesas spriedumu. Iemesli sprieduma neatzīšanai attieksies tikai uz tiem gadījumiem, kad ārvalsts tiesas nolēmums būs pieņemts valstī, kas nav pievienojusies Latvijai saistošām konvencijām vai arī kas nav ES dalībvalsts.

Ar grozījumiem *Civilprocesa likumā* tiks panākta vienā Eiropas Savienības dalībvalstī pieņemta sprieduma izpildīšana citā dalībvalstī, pamatojoties uz Eiropas izpildu rakstu, kā arī noteiktas procesuālās garantijas, kādos gadījumos Eiropas izpildu raksts var tikt izsniegts sprieduma pieņemšanas dalībvalstī un nodots izpildei citā dalībvalstī.

Starptautiskā tiesiskā sadarbība

2005. gada 7. decembrī tieslietu ministre Solvita Āboltiņa un ASV vēstniece Latvijā Ketrīna Toda Beilija parakstīja Latvijas Republikas valdības un ASV līgumu par izdošanu, kā arī protokolu 1997. gada 13. jūnija līgumam starp Latvijas Republikas valdību un ASV valdību par savstarpējo tiesisko palīdzību krimināllietās. Latvijas – ASV līgums paredz skaidrāku personu izdošanas kārtību, precizēti un modernizēti noziedzīgi nodarījumi, par kuriem ir pieļaujama personas izdošana. Šis ir pirmais starptautiskais līgums, kas tieši paredz abpusēju pienākumu izdot pilsoņus, paredzot, ka pilsonība nav pamats, lai atteiktu izdošanu. Savukārt tiesiskā palīdzība krimināllietās paredz dažādu procesuālu darbību veikšanu, piemēram, personas nopratināšanu, pierādījumu iegūšanu un sniegšanu ārvalstīm u.c.

Nodrošinot starptautisko tiesisko sadarbību, Tieslietu ministrijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības departaments 2005. gadā izskatījis 1931 tiesiskās palīdzības lūgumu. Kopumā 2005. gadā departaments saņēma 556 ārvalstu kompetento iestāžu tiesiskās palīdzības lūgumus, bet ārvalstu iestādēm nosūtīts 1141 tiesiskās palīdzības lūgums. Palīdzības lūgumi saņemti no vairāk nekā 30 valstīm, tostarp ASV, Austrālijas, Izraēlas, Kazahstānas un daudzām Eiropas valstīm. Latvija tiesisko palīdzību lūgusi 50 valstīm, tai skaitā Bahamu salām, Dienvidāfrikai, Kongo, Kubai, Gruzijai, Mongolijai, Malaizijai, Panamai u.c. Visvairāk tiesiskās palīdzības lūgumu pērn saņemts no Krievijas Federācijas – 129. Latvija pie Krievijas pēc palīdzības vērsusies 432 reizes.

2.1.2. Administratīvo sodu sistēmas modernizācija.

2005. gadā tika uzsākta *Administratīvo sodu likumprojekta koncepcijas izstrāde*, kuras mērķis ir radīt konceptuālu pamatu darbam pie jauna *Administratīvo sodu likumprojekta*, kas noteikts administratīvos pārkāpumus un par tiem paredzētos sodus, tajā skaitā, modernizējot administratīvo sodu sistēmu. Administratīvo sodu likumprojekta koncepcijas projekta izstrādei ar Ministru prezidenta 2005. gada 5. janvāra rīkojumu Nr. 3 *Par darba grupu Administratīvo sodu likumprojekta koncepcijas izstrādei* tika izveidota darba grupa. Tajā piedalījās eksperti no valsts pārvaldes sektora un nevalstiskā sektora (biedrība „Sabiedriskās politikas centrs „Providus””), tiesām, Saeimas Juridiskā biroja. Tika veikts arī pētījums par ārvalstu pieredzi administratīvās atbildības regulējumā. Pētījumu, aplūkojot administratīvās atbildības regulējumu Rietumeiropas valstīs, kā arī bijušajās PSRS valstīs veica biedrības Sabiedriskās politikas centra „Providus” krimināltiesību politikas analītiķis A.Judins.

Administratīvo sodu likumprojekta koncepcijā atbilstoši izvirzītajam mērķim aplūkoti risinājumi jautājumā par normatīvo aktu sistēmu, kas noteic administratīvās atbildības normas. Proti, vai tas ir viens likums – *Administratīvo sodu likums*, vai administratīvās atbildības normas ir „izkaisītas” dažādos nozaru likumos un arī paredzētas pašvaldību izdotajos saistošajos noteikumos. Izsvērts jautājums par to, kādus sodus par administratīvo pārkāpumu var piemērot. Detalizēti piedāvāts risināt jautājumu par administratīvā soda, naudas soda, izpildi, paredzot

sabiedrisko darbu kā vienu no naudas soda labprātīgas izpildes veidiem, kas dotu iespēju personai, kurai uzlikts naudas sods, bet tā nevar to samaksāt objektīvu iemeslu dēļ, izpildīt darbus sabiedrības labā un tādā veidā izciest sodu par izdarīto pārkāpumu. Lai nodrošinātu soda

neizbēgamību, pastiprināti naudas soda piespiedu izpildes mehānismi, piedāvājot noteikt kriminālatbildību par ļaunprātīgu izvairīšanos no administratīvā soda izpildes.

2.1.3. Tieslietu ministrijas kompetencē esošo nozaru politikas pilnveide, jo īpaši maksātnespējas administrēšana, valsts zemes politikas īstenošana un fizisko personu datu aizsardzības sektorā.

Valsts zemes politika

2005. gadā tika izstrādāta un īstenota Valsts zemes dienesta institucionālā reforma, lai veidotu mūsdienu prasībām un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem atbilstošu institūciju. Reformas gaitā Ministru kabinetā tika apstiprināta VZD institucionālās attīstības koncepcija un tās īstenošanai nepieciešamie tiesību akti - Ministru kabineta rīkojums *Par Valsts zemes dienesta reorganizāciju* un Ministru kabineta rīkojums *Par valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Valsts mērnieks” dibināšanu.*

Paralēli tika strādāts pie *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma* (pieņemts Saeimā 2005. gada 1. decembrī) un *Zemes ierīcības likuma* (akceptēts Ministru kabineta sēdē 2005. gada 22. septembrī.).

2005. gada 8. novembrī Ministru kabinets akceptēja Tieslietu ministrijas sagatavoto informatīvo ziņojumu par nepieciešamajiem pasākumiem, kas nepieciešami, lai pilnveidotu tiesisko regulējumu darījumiem ar nekustamajiem īpašumiem. Līdz gada beigām tika izstrādāts pasākumu plāna projekts problēmu risināšanai nekustamo īpašumu darījumu jomā un tā apstiprināšana valdībā notika 2006. gada sākumā.

Maksātnespējas procesu administrēšana

2005. gadā tika veikta normatīvā regulējuma izstrāde, lai nodrošinātu nejausības principa īstenošanu maksātnespējas administratora izvēlē, ieviestu efektīvu maksātnespējas administratoru darbības uzraudzību, pārietu uz maksātnespējas lietu izskatīšanu rajona tiesās, kā arī veicinātu izpratni par pārrobežu maksātnespējas procesu.

17. martā Saeima pieņēma grozījumus likumā *Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju*, nosakot administratora kandidātu izvēli pēc nejausības principa no sertificēto administratoru vidus, savukārt maijā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.329 *Kārtība, kādā valsts aģentūra „Maksātnespējas administrācija” izvēlas un iesaka tiesai maksātnespējas procesa administratora kandidātu.*

Novembrī Saeima pieņēma vēl vienus grozījumus likumā *Par uzņēmumu un uzņēmējsabiedrību maksātnespēju*, paredzot, ka no 2006. gada 1. janvāra maksātnespējas procesa administrēšanu veic tikai atbilstoši apmācītas personas – sertificēti administratori. 2005. gada 3. decembrī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 910 *Administrators apmācības, sertifikācijas un sertifikāta darbības pagarināšanas kārtība*, saskaņā ar kuriem tika mainīta maksātnespējas procesa administratoru apmācības un sertifikāta darbības termiņa pagarināšanas kārtība, un tiek pilnveidota maksātnespējas procesa administratoru sertifikācijas sistēma, lai nodrošinātu, ka maksātnespējas procesos administratora pienākumus pilda augsti kvalificētas, atbilstoši sertificētas personas.

Vēl pērn izstrādāti un Saeimā pieņemti grozījumi *Civilprocesa likumā*, paredzot maksātnespējas lietu izskatīšanas nodošanu rajona (pilsētu) tiesām, kas ļaus būtiski samazināt

apgabaltiesu, sevišķi Rīgas apgabaltiesas, noslogotību, kā arī sekmēs citu lietu kategoriju ātrāku izskatīšanu saprātīgā termiņā.

Savukārt 2005. gada 1. decembrī tika pieņemts likums *Grozījumi Civilprocesa likumā*, izslēdzot no likuma normu, kas noteica, ka lietas par uzņēmumu un uzņēmējdarbību maksātnespēju ir piekritīgas apgabaltiesām. Veiktie grozījumi stājas spēkā 2006. gada 1. jūlijā. Līdz ar to no 2006. gada 1. jūlija nozīmīga līdz šim apgabaltiesām kā pirmās instances tiesām piekritīgu lietu kategorija tiks nodota rajona (pilsētas) tiesām un tiks atslogotas apgabaltiesas, mazinot tajās esošo lietu uzkrājumu.

Produktīvi noritēja darbs jaunā *Maksātnespējas likuma* izstrādē. 2005. gada 20. oktobrī tas tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē

Fizisko personu datu aizsardzība

Datu aizsardzības jomā 2005. gadā tika pabeigts PHARE Twinning projekts Nr. LV2002/IB/OT-01 „Datu valsts inspekcija”, kura laikā izvērtēts Datu valsts inspekcijas institucionālais statuss, lai nodrošinātu tā atbilstību Eiropas Savienības tiesību aktos iestrādātajiem principiem, kā arī sagatavots likumprojekts *Grozījumi Fiziskās personas datu aizsardzības likumā*, lai pilnveidotu Datu valsts inspekcijas darbību personas datu aizsardzības jomā un vienkāršotu informācijas sistēmu reģistrācijas kārtību.

2.1.4. Kriminālsodu izpildes politikas un probācijas darba pilnveide

Kriminālsodu izpildes politikas pilnveidošana

2005. gada 2. maijā Ministru kabinets apstiprināja *Ieslodzījuma vietu attīstības koncepciju*.

Tika uzsākts darbs ieslodzīto veselības aprūpes un izglītības ieguves uzlabošanā. Sadarbībā ar Veselības ministriju tika izstrādāts *Ieslodzīto veselības aprūpes koncepcijas* projekts, paredzot ieslodzīto veselības aprūpes integrāciju vispārējā veselības aprūpes sistēmā. Savukārt sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju tika izstrādāts pamatnostādņu projekts *Ieslodzīto izglītības politikas pamatnostādnes 2006. - 2010. gadam*, kas vērsts uz galveno politikas veidošanas pamatprincipu izstrādi un vienādu izglītības iegūšanas iespēju nodrošināšanu ieslodzītajiem. Projekts izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2005. gada nogalē.

Nīderlandes divpusējās sadarbības pirmsiestāšanās programmas „Matra” atbalstītā projekta *Darbs ar nepilngadīgajiem ieslodzījumā* gaitā Tieslietu ministrijas speciālisti izstrādāja pamatnostādņu projektu *Nepilngadīgo brīvības atņemšanas un apcietinājuma izpildes politikas pamatnostādnes 2006. - 2010. gadam*. Šis politikas dokuments izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2005. gada septembrī.

2005. gadā arī tika izstrādāts *Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma* projekts.

Paralēli likumdošanas pilnveidošanai 2005. gadā uzsākts darbs Latvijas Cietumu slimnīcas pārcelšanai uz Olaini. Pērn no valsts investīciju programmas tika saņemts papildus finansējums cietuma slimnīcas korpusa pabeigšanai. Iegūts arī finansējums tālruņu slāpētāju sistēmas izveidei cietuma telpās, kas būtiski uzlabos iekšējo drošību valstī.

Probācijas darba pilnveide

Pārskata gadā tika izstrādāti un Saeimā pieņemti grozījumi *Valsts probācijas dienesta likumā* un grozījumi likumā *Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem*, papildinot Valsts probācijas dienesta funkcijas un nosakot audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa - sabiedriskais darbs – izpildi. Saskaņā ar grozījumiem likumos tika pieņemti arī Ministru

noteikumi *Kārtība, kādā bērniem piemēro audzinoša rakstura piespiedu līdzekli - sabiedrisko darbu*.

Pagājušā gada maijā Saeima pieņēma grozījumus *Sodu izpildes kodeksā*, paredzot pārejas modeli piespiedu darba izpildē, jo 2005. gadā notiesāto piespiedu darbu izpildi organizēja gan pašvaldības, gan Valsts probācijas dienests. Lai nodrošinātu minēto likumu normu īstenošanu tika izstrādāti Ministru kabineta noteikumi *Piespiedu darba izpildes koordinācijas kārtība*.

2.1.5. Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas kontroles sistēmas pilnveidošana

Tieslietu ministrija 2005. gadā strādāja, lai pilnveidotu Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas kontroles sistēmu. 2005. gadā noritējušās aktivitātes vērstas uz to, lai iedibinātu sistemātisku, regulāru un efektīvu ES tiesību pārņemšanas kontroli valsts pārvaldē.

Mērķa īstenošanai Tieslietu ministrija veic regulāru Ministru kabineta locekļu informēšanu par aktuālajiem ES tiesību pārņemšanas jautājumiem, Ministru kabinetā iesniedzot detalizētus un izvērstus informatīvos ziņojumus *Par Latvijas kā Eiropas Savienības dalībvalsts Eiropas Kopienas dibināšanas līgumā noteikto saistību izpildi*. Ziņojumos tiek iekļauta informācija par nepārņemtajām ES direktīvām - gan tām, kuru pārņemšanas termiņš jau iestājies, gan tām, kuru pārņemšana vēl tikai sagaidāma nākotnē, kā arī informācija par pārkāpumu procedūrām, kuras Eiropas Komisija uzsākusi pret Latviju.

Papildus iepriekš minētajam Tieslietu ministrija sadarbībā ar nozaru ministrijām regulāri reizi mēnesī veic vēl nepārņemto ES direktīvu valsts izpildes pasākumu īstenošanas plānošanu, tādējādi sekmējot savlaicīgu ES tiesību pārņemšanu, lai nodrošinātu ES tiesību efektīvu īstenošanu vienlīdz visā ES teritorijā tiktāl, cik tas izriet no Latvijas uzņemtajām starptautiskajām saistībām.

Bez tam Tieslietu ministrija ir secinājusi, ka, ieviešot un piemērojot ES tiesību aktus, ir nepieciešama vienota izpratne par minētajiem jautājumiem. Tāpēc Tieslietu ministrija reizi mēnesī rīko sanāksmes ES tiesību jautājumos, kurās piedalās ministriju juridisko dienestu vadītāji un ministriju ES tiesību speciālisti.

2.16. Sekmīga Latvijas interešu pārstāvība ES lēmumu pieņemšanas procesā tieslietu jomā

Latvijas interešu pārstāvība ES lēmumu pieņemšanā

Lai nodrošinātu Latvijas interešu pārstāvību ES institūcijās un lēmumu pieņemšanas procesā, 2005. gadā par ES tiesību aktu projektiem tika sagatavotas 10 sākotnējās pozīcijas, 19 pozīcijas par Tieslietu un iekšlietu ministru padomēs skatāmajiem jautājumiem, 48 instrukcijas par Pastāvīgo pārstāvju komiteju (COREPER) sanāksmēs skatāmajiem jautājumiem un 93 instrukcijas par Tieslietu un iekšlietu ministru padomes darba grupās skatītajiem jautājumiem.

2005. gada laikā, Tieslietu ministrijai aktīvi pārstāvot Latvijas pozīciju sarunās ES Ministru padomē, ir panākts nozīmīgs progress darbā ar vairākiem ES tiesību aktu projektiem krimināltiesību un civiltiesību jomā. Pēc traģiskajiem terora aktiem, kas satricināja Madridi un Londonu, aktualizējās jautājums par ES spēju atbildēt uz izaicinājumiem, ko izraisa starptautiskais terorisms un organizētā noziedzība. 2005. gada beigās Tieslietu un iekšlietu ministru padome vienojās par *Direktīvu par datu saglabāšanu*, kuras mērķis ir atvieglot tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, tuvinot dalībvalstu tiesību aktus par tādu datu uzglabāšanu, kurus apstrādā telekomunikāciju pakalpojumu sniedzēji. Lai formulētu iespējami precīzu un valsts interesēm atbilstošu nacionālo pozīciju, Tieslietu ministrija tās izstrādē iesaistīja plašu

ekspertu loku gan no tiesību aizsardzības iestādēm, gan telekomunikāciju industrijas. Ņemot vērā dažādās intereses datu saglabāšanā un izmantošanā tiesību aizsardzības iestādēm no vienas puses un telekomunikāciju operatoriem no otras puses, pieņemtā direktīva kopumā ir sabalansēta.

Tika panākts progress par pamatlēmuma projektu par *Eiropas pierādījumu orderi* (EPO), kurš paredz veicināt krimināltiesisko sadarbību starp dalībvalstīm, nosakot, ka viena dalībvalsts varēs izdot lēmumu citai dalībvalstij, lai iegūtu no tās pierādījumus, kas nepieciešami konkrētā krimināllietām - priekšmetus, dokumentus un citu informāciju, ko izmantot izmeklēšanā. Ņemot vērā Ģenerālprokuratūras pozitīvo pieredzi cita ES tiesību akta - *Eiropas apcietinājuma lēmuma* – piemērošanā, ir paredzams, ka *Eiropas pierādījumu orderis* būtiski palīdzēs izmeklēt noziegumus, kas izdarīti vairākās valstīs.

Civiltiesību jomā tika panākts būtisks progress par Regulas projektu *Par Eiropas maksājuma rīkojuma izpildes procedūras izveidošanu*. Regulas mērķis ir vienkāršot un paātrināt pārrobežu tiesvedību attiecībā uz neapstrīdētiem maksājumu prasījumiem, kā arī samazināt to izmaksas. 2005. gada beigās Tieslietu un iekšlietu ministru padomē dalībvalstis panāca vispārēju vienošanos par regulas projekta tekstu.

Pagājušajā gadā Tieslietu ministrija arī sagatavoja Latvijas pozīciju par divām Eiropas Komisijas „Zaļajām grāmatām”.

Ar *Zaļo grāmata par mantošanu un testamentiem* Eiropas Komisija ir uzsākusi plašas konsultācijas par starptautisko privāttiesību jautājumu harmonizāciju šajā jautājumā. Personu pieaugoša mobilitāte ES, kas bieži vien ir saistīta ar īpašumu iegādāšanos, kuri atrodas vairāku ES valstu teritorijā, sarežģī mantošanas jautājumu risināšanu. Grūtības, ar kurām saskaras pārrobežu mantošanā iesaistītās personas, vairumā gadījumu saistītas ar atšķirīgiem likumiem, procesuālajām normām un starptautisko privāttiesību kolīziju normām, kas regulē mantošanu dalībvalstīs.

Ar *Zaļo grāmatu par laulības šķiršanai piemērojamiem tiesību aktiem un jurisdikciju* pērn tika uzsāktas plašas konsultācijas par laulības lietās piemērojamiem tiesību aktiem un jurisdikciju un šo jautājumu iespējamo harmonizāciju ES līmenī.

Latvijas interešu pārstāvēšana Eiropas Kopienu tiesā

Tieslietu ministrijas Eiropas Kopienu tiesas (EKT) nodaļā 2005. gada laikā sagatavoti un Eiropas Kopienu tiesā iesniegti rakstiskie apsvērumi lietā C-303/05 *Advocaten voor de Wereld pret Ministerraad*, kā arī divi Latvijas Republikas iestāšanās raksti lietās C-273/04 *Polijas Republika pret ES Padomi* un T-185/05 *Itālijas Republika pret Eiropas Komisiju*). Papildus tam Latvija ir lūgusi tiesai atļaut iestāties vēl trīs prasībās, atbalstot prasītāju – visas trīs lietas saistītas ar cukura uzkrājumiem valstī, iestājoties ES.

EKT pagājušajā gadā pasludināja pirmo spriedumu lietā, kur Latvija sniedza rakstiskos apsvērumus. Lieta C-302/04 *Ynos Kft* skāra jautājumu, vai tiesas kompetencē ir izskatīt tās lietas, kuru fakti (pamata tiesvedībā) radušies pirms attiecīgās valsts pievienošanās ES.

Lai precizētu Latvijas Republikas nostājas tiesā izstrādi, uzlabotu sadarbību starp valsts pārvaldes iestādēm un sekmētu informācijas apriti par tiesā izskatāmajām lietām, 2005. gadā tika izstrādāti jauni Ministru kabineta noteikumi Nr. 989 *Kārtība, kādā tiek sagatavots un apstiprināts Latvijas Republikas nostājas projekts un nodrošināta Latvijas Republikas pārstāvība Eiropas Kopienu tiesā*.

Eiropas Kopienu tiesas nodaļa 2005. gadā turpināja aktīvi piedalīties EKT darba grupās, kurās tika lemts par grozījumiem gan EKT, gan Pirmās instances tiesas reglamentos ar nolūku paātrināt tiesas procesu, padarīt skaidrākus noteikumus par procesuālo dokumentu iesniegšanas termiņiem, iztiesāšanas sastāvu veidošanu, kā arī ieviest jaunus noteikumus juridiskās palīdzības sniegšanai personām, kas sava ekonomiskā stāvokļa dēļ pilnībā vai daļēji nespēj segt EKT tiesvedības izdevumus

Lai informētu sabiedrību par EKT darbu, Eiropas Kopienu tiesas nodaļa turpina publicēt nozīmīgāko spriedumu anotācijas gan laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, gan Tieslietu ministrijas mājas lapā, kā arī regulāri informē Ministru kabinetu par Latvijas Republikas dalību EKT lietās un jaunāko judikatūru.

2.1.7. Tiesību aktu projektu izstrādes un izvērtēšanas kvalitātes uzlabošana

2005. gadā Tieslietu ministrijā tika veikta tiesību aktu projektu izstrādes un izvērtēšanas procesa analīze, apkopojot līdzšinējo pieredzi un identificējot problēmas.

Procesu analīzes laikā izdarītie secinājumi norādīja arī uz nepieciešamību nostiprināt vienotu kārtību, kādā visas ministrijas struktūrvienības īsteno tiesību aktu projektu izstrādi un izvērtēšanu, tajā nostiprinot līdzšinējās prakses efektīvākos risinājumus.

2005. gadā aprīlī tika izstrādāti un apstiprināti iekšējie normatīvie akti - *Atzinumu instrukcija* un *Tiesību aktu projektu instrukcija*. *Atzinumu instrukcija* nosaka kārtību, kādā Tieslietu ministrija sagatavo atzinumus par valsts institūciju sagatavotajiem tiesību aktu projektiem, bet *Tiesību aktu projektu instrukcija* nosaka tiesību u aktu projektu izstrādes, iesniegšanas, virzības un izskatīšanas kārtību, kā arī Tieslietu ministrijas Vadības komitejas darba organizāciju.

Tāpat 2005. gadā tika izstrādāta un pabeigta *Eiropas Savienības tiesību aktu ieviešanas un nostājas projekta pārskatīšanas procedūras ietvaros izstrādes kārtība*, kura regulē kārtību, kādā Tieslietu ministrijā un tās padotībā esošajās iestādēs izstrādā un virza normatīvo aktu projektus, kas ievieš Eiropas Savienības tiesību aktus.

2.1.8. Tieslietu ministrijas administratīvās un institucionālās kapacitātes stiprināšana

Lai kvalitatīvi veiktu nolikumā noteiktās funkcijas, Tieslietu ministrija 2005. gadā ir pilnveidojusi atzinumu sniegšanas sistēmu un uzlabojusi atzinumu kvalitāti, izstrādājot iekšēju normatīvo aktu *Atzinumu instrukcija* un izveidojot papildus štata vietas. Kopumā 2005. gadā Tieslietu ministrija ir sniegusi 3395 atzinumus, kas par 54% pārsniedza plānoto.

Lai veicinātu kvalitatīvu tiesību aktu projektu un politikas plānošanas dokumentu sagatavošanu un tiesību aktu (pārsvārā *Latvijas Administratīvo pārskatīšanas kodeksa* un *Administratīvā procesa likuma*) piemērošanu, 2005. gadā, uzaicinot dažādus nozares speciālistus, regulāri tika rīkotas informatīvās sanāksmes un diskusijas ministrijas struktūrvienību pārstāvjiem un padotībā esošo iestāžu juridisko dienestu vadītājiem.

2005. gadā notika ministrijas *Darba kārtības noteikumu*, *Lietvedības noteikumu*, *Ārvalstu komandējumu un vizīšu organizēšanas kārtības* izstrāde, panākta vienošanās par principiem, kā pilnveidojama *Līgumu izstrādes un uzskaites kārtība*, *Iekšējo normatīvo aktu izstrādes un saskaņošanas kārtība*, *Nacionālo pozīciju un instrukciju izstrādes par Eiropas Savienības tiesību aktiem un politikas iniciatīvām kārtība*, *Disciplinārlietu izmeklēšanas kārtība* un *Ierobežotas informācijas aprites kārtība* ministrijā.

Tāpat 2005. gadā būtiski tika paaugstināta ministrijas Juridiskā departamenta kapacitāte, gan palielinot štata vietu skaitu, gan piesaistot kompetentus ekspertus. Juridiskā departamenta darbība tika attīstīta vairākos virzienos:

- pārstāvība tiesvedības procesos, kuros apstrīdēti Tieslietu ministrijas vai Ministru kabineta lēmumi (tai skaitā Satversmes tiesā), nodrošinot citu ministrijas sektoru sagatavoto lēmumu tiesiskuma pārbaudi (līgumu izvērtēšana, atzinumu sagatavošana par ministrijas un tās

padotības iestāžu iekšējiem normatīvajiem aktiem, lēmumu izvērtēšana brīvo juridisko profesiju darbības uzraudzības lietās u.c.);

- padotības iestāžu pieņemto administratīvo aktu un faktiskās rīcības izvērtēšana, atbildot uz personu iesniegumiem;

- atzinumu sniegšana par politiski represētās personas statusu (sešu mēnešu laikā tika sniegti vairāk nekā 80 atzinumi).

2.2. Budžeta programmu un apakšprogrammu rezultātīvo rādītāju izpildes analīze

Saskaņā ar likumu *Par valsts budžetu 2005. gadam* Tieslietu ministrija savā budžeta programmā „Centrālais aparāts” noteikto darbību veica atbilstoši Ministru kabineta 26. 04. 2005. apstiprinātajiem noteikumiem Nr. 287 *Noteikumi par ministriju un citu centrālo valsts iestāžu programmu un apakšprogrammu rezultātīvajiem rādītājiem 2005. gadam*. Pamatā rezultātīvo rādītāju izpilde 2005. gadā atbilst plānotajam un būtiskas novirzes – gan pārsniedzot, gan nesasniedzot rezultātīvā rādītāja plānoto skaitlisko lielumu - netika konstatētas vai arī to fakts ir argumentējams.

Plānotais skaitliskais lielums tika pārsniegta šādu rezultātīvo rādītāju izpildē:

- „Informatīvie ziņojumi Valsts kancelejai, ministrijām un ārvalstu institūcijām” – plānoto 22 vietā sniegti 40 informatīvie ziņojumi. Situācija skaidrojama ar to, ka 2005. gadā tika pilnveidota ministrijas vadības darba organizācija, kā instrumentu darbības rezultātu uzlabošanai izmantojot arī informatīvos ziņojumus;
- „Dalība Eiropas Padomes organizētajās apspriedēs (apspriežu skaits)” – plānoto 20 vietā Tieslietu ministrijas darbinieki piedalījušies 112 dažādās apspriedēs.. Skaitliskā rādītāja izteiksme ir lielāka par plānoto, jo, analizējot ministrijas kompetences jomu starptautiskajā sadarbībā, ieguldījumu un ieguvumu korektas izvērtēšanas nolūkā radās nepieciešamība pielietot citu uzskaites mehānismu - tika uzskaitīta arī dalība darba grupās;
- „Uz iedzīvotāju iesniegumiem un sūdzībām sniegtās atbildes” – plānoto 1960 vietā 2680. 2005. gada plānā iekļautais iesniegumu skaits tika plānots, ņemot vērā 2004. gadā saņemto iesniegumu skaitu. Tieslietu ministrija to vērtē kā nozīmīgu savas darbības kvalitātes rādītāju, jo iesniegumu skaita palielināšanās norāda uz ministrijas spēju darboties sabiedrības interesēs, veicinot sabiedrības pilsoniskuma izpausmi, kā arī sabiedrības pašvērtību uz valsts pārvaldi savu tiesību aizsardzībā. No otras puses – šis indikators norāda uz to, kādiem darbības virzieniem turpmākajā laikā ir jāpievērš uzmanība, lai tiktu uzlabota sabiedrības interešu un tiesību ievērošana publiskajā pārvaldē.
- „Sniegtie atzinumi par tiesību aktu projektiem” – plānoto 2194 vietā sniegti 3395 atzinumi. Rādītāja skaitlisko izteiksmi ietekmē citu ministriju aktivitāte tiesību aktu izstrādē (ārējs faktors), un šī rādītāja lieluma noteikšanai nav piemērojama prognozēšanas vai cita metodika, jo nepastāv ministriju attiecīgo nozaru tiesību aktu limiti, kas savukārt ietekmē laicīgu un atbilstošu resursu plānošanu rezultātīvā rādītāja izpildei.
- „Saskaņā ar likumu *Par nacionālās pretošanās kustības dalībnieka statusu* izsniegtās informācijas vienības” – plānoto 80 vietā 280. Rezultātīvā rādītāja izpildes skaitliskā izteiksme ir lielāka par plānoto, kas ir skaidrojams ar pēdējā laikā pieaugušo pašvaldību aktivitāti iedzīvotāju informēšanā par savu tiesību izmantošanas iespējām, saņemot attiecīgu statusu.

Plānotā skaitliskā lieluma izpilde netika sasniegta šādos rezultatīvajos rādītājos:

- „Līdzdalība citu ministriju koncepciju un likumprojektu izstrādes darba grupās” – plānoto 48 vietā 36. Dažās darba grupās līdzdalība netika ņemta atsevišķu ministrijas struktūrvienību noslogotības un nepietiekamā darbinieku skaita dēļ. Samazinājies arī sanāksmju skaits.
- „Iekšējie auditi” – plānoto astoņu vietā veikti pieci auditi. Neizpildi ietekmēja nepietiekamais darbinieku skaits ministrijas Iekšējā audita nodaļā.
- „Lietu skaits par bērnu adopciju uz ārvalstīm” – plānoto 85 vietā 15. Neizpilde pamatojama ar 10.03.2005. pieņemtajiem grozījumiem *Civillikumā*. Saskaņā ar *Civillikuma* 19.panta sesto daļu, pēc ārzemnieka, kuram nav pastāvīgas uzturēšanās atļaujas Latvijā, vai ārvalstīs dzīvojošas personas lūguma bērnu var adoptēt ar bērnu un ģimenes lietu ministra atļauju.
- „Saskaņā ar likuma *Par politiski represētās personas statusa noteikšanu komunistiskajā un nacistiskajā režīmā cietušajiem* grozījumiem izsniegtās informācijas vienības” – plānoto 400 vietā 120. Ir noteikts personu loks (skaits), kuram ir tiesības lūgt piešķirt politiski represētās personas statusu. Ņemot vērā to, ka personas, kurām statuss ir piešķirts, vairs nevērsās ministrijā, attiecīgi samazinās izsniegtās informācijas vienības.

2.3. Informācija par sniegtajiem pakalpojumiem

Atbilstoši Ministru kabineta 2005. gada 26. aprīļa noteikumiem Nr. 281 *Noteikumi par Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumu cenrādi*, Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumi ir ziņu sniegšana no dzimtsarakstu arhīva.

2005. gadā Dzimtsarakstu departamentā saņemti 5532 iesniegumi civilstāvokļa (dzimšanas, laulības, miršanas) reģistrāciju apliecinājošu dokumentu saņemšanai. Tajā skaitā 4254 iesniegumi saņemti no privātpersonām tieši, starptautiskajos līgumos par tiesisko palīdzību noteiktajā kārtībā un ar Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta starpniecību.

Dzimtsarakstu departamenta arhīva nodaļā 2005. gadā sagatavoti un izsniegti (izsūtīti) dokumenti:

- 1639 dzimšanas, laulības un miršanas apliecības, no tām 756 izsniegtas Dzimtsarakstu departamentā, 403 nosūtītas novadu, pilsētu un pagastu dzimtsarakstu nodaļām izsniegšanai atbilstoši pieprasītāja dzīves vietai, bet 480 nosūtītas uz ārvalstīm starptautiskajos līgumos paredzētajā kārtībā un ar Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta starpniecību. Par atkārtotām apliecībām noteikta valsts nodeva viena lata apmērā, pamatojoties uz 2005. gada 28. jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr.457 *Noteikumi par valsts nodevas par civilstāvokļa reģistrācijas apmēru un maksāšanas kārtību*.

- 2615 izziņas vai izraksti no reģistriem, no tām 2043 izsniegti Dzimtsarakstu departamentā vai nosūtīti novadu, pilsētu un pagastu dzimtsarakstu nodaļām izsniegšanai atbilstoši pieprasītāja dzīves vietai, bet 572 nosūtīti uz ārvalstīm starptautiskajos līgumos paredzētajā kārtībā un ar Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta starpniecību.

Izpildot 2005. gada 26. aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr.281 *Noteikumi par Tieslietu ministrijas maksas pakalpojumu cenrādi* noteikto, 2005. gadā par izziņām un izrakstiem no reģistriem iekasēti un ieskatīti Tieslietu ministrijas kontā 2069, 50 lati.

2.4. Pārskats par iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmām – iekšējā kontrole, iekšējais audits, iespējamās korupcijas novēršana

No 2005. gada 1. janvāra līdz 2005. gada 31. decembrim Tieslietu ministrijas Iekšējā audita nodaļa bija plānojusi veikt astoņus auditus, tiem atvēlot 305 dienas. Nodaļas darbinieki pārskata gadā īstenojuši piecus auditus, to veikšanai patērējot 340 audita dienas.

Veicot auditus nodaļas darbinieki pārbaudījuši Tieslietu ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu iekšējās kontroles sistēmas.

Atskaites periodā tika veikti auditi šādu piecu sistēmu apakšsistēmās:

- Tieslietu ministrijas kopējās vadības un pārvaldes sistēmas;
- Finanšu vadības sistēmas;
- personāla vadības sistēmas;
- fizisko personu datu aizsardzības vadības sistēmas;
- valsts iepirkuma sistēmas.

Veicot auditus Tieslietu ministrijas un tās padotības iestādēs, kā viens no pamata ieteikumiem 2005. gadā bija nepieciešamība stiprināt sistēmas kapacitāti, nodrošinot struktūrvienības ar papildus amata vietām.

Ikgadējā riska novērtējums apliecina, ka ar visaugstāko riska pakāpi mēdz būt finanšu vadības un valsts pasūtījumu valsts un pašvaldību vajadzībām sistēmu auditi. Šī sistēma prasa īpašu uzmanības piesaisti, jo vērojams, ka ne vienmēr visas, ar to saistītās darbības atbilst normatīvajos aktos noteiktajam. Lai uzlabotu iekšējās kontroles sistēmas darbību, jānodrošina ciešāka saikne starp ministriju un tās padotības iestādēm, jānodrošina savlaicīga iekšējo dokumentu aprīte starp struktūrvienībām, kas iespējami atvieglotu uzdevumu izpildi finanšu plānošanas un uzskaites jomās, nodrošinot savlaicīgu, normatīvajiem aktiem atbilstošu, finanšu līdzekļu uzskaiti.

Neskatoties uz to, ka iekšējā kontroles sistēma kopumā ministrijā ir izveidota un darbojas labi, ir jomas, kurās nepieciešams veikt sistēmas darbības pilnveidošanas un uzlabošanas pasākumus, jo visos gadījumos tā tomēr nav visaptveroša.

III BUDŽETA INFORMĀCIJA

3.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

(latos)

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	39 812 844	73 564 559	73 917 988
1.1.	dotācijas	36 417 896	56 432 828	56 432 828
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 132 854	15 138 379	16 280 322
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	262 094	1 993 352	1 204 838
2.	Izdevumi (kopā)	38 648 025	74 341 771	71 743 327
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	36 945 377	66 932 936	64 886 592
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	1 435 795	2 144 568	1 581 317
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	35 509 582	64 788 368	63 305 275
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 702 648	7 408 835	6 856 735

3.2. Valsts ieguldījumu programmu ietvaros piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojums projektu īstenošanai

Nacionālo investīciju jomā 2005. gadā ir veikta Tieslietu ministrijas un tās padotībā esošo iestāžu nekustamo īpašumu apzināšana. Turpinās darbs pie īpašumu, kuri netiek izmantoti ministrijas tiešo funkciju veikšanai, nodošanas VAS „Tiesu namu aģentūra” valdījumā, lai samazinātu minēto īpašumu apsaimniekošanas izmaksas un paaugstinātu to izmantošanas lietderību, vienlaicīgi atslogojot ministrijas un padotībā esošo iestāžu administratīvos resursus.

Turpinās darbs pie tiesu darba telpu nodrošinājuma jautājuma risināšanas. Ņemot vērā to, ka tiesās, lai nodrošinātu ātrāku lietu izskatīšanu, tiek palielināts tiesnešu sastāvu skaits, tiesu darbības nodrošināšanai ir nepieciešamas plašākas telpas. 2005. gada 13. septembra Ministru kabineta sēdē tika apstiprināts Tieslietu ministrijas sagatavotais informatīvais ziņojums *Par situāciju Rīgas apgabaltiesas celtniecības jautājumā*, kas paredz jaunas Rīgas apgabaltiesas celtniecību Rīgā, Brīvības ielā 207. Jaunā tiesas ēka ekspluatācijā tiks nodota 2009. gadā.

2005. gadā Tieslietu ministrija turpināja realizēt Valsts investīciju programmas projektu „Latvijas Republikas tiesu vienotā informācijas sistēma” (TIS). Pārskata gadā veikta nepieciešamo sistēmas papildinājumu identificēšana, prasību specifikēšana un izstrādāti papildinājumi TIS Krimināllietu modulī saistībā ar jauno Kriminālprocesa likumu, izveidots Judikatūras modulis, Kvalitātes kontroles modulis, paveikti tiesu spriedumu izpildes moduļa pirmā posma darbi, izveidots TIS specifisku ārējo lietotāju datu apskates modulis, kā arī uzsākts darbs pie TIS statistikas moduļa izstrādes.

Minētajā Valsts investīciju programmā piešķirtie līdzekļi izmantoti arī datortehnikas iegādei tiesu vajadzībām. 2005. gadā atklātā konkursā par jaunas datortehnikas piegādi tiesu vienotās informācijas sistēmas vajadzībām iepirkta un uzstādīta 540 datortehnikas vienības tiesnešu un tiesu iestāžu darbinieku darba nodrošināšanai. Tāpat veikta papildus nepieciešamo tiesu automatizēto darba vietu pieslēgumu vietu aprīkojuma piegāde un instalēšana tiesu ēkās. Paralēli veikta TIS lietotāju apmācība.

3.3. Starptautiskie projekti

2005. gadā Tieslietu ministrija sadarbībā ar Vācijas Starptautiskās tiesiskās sadarbības institūtu sāka ieviest Eiropas Komisijas līdzfinansētu projektu *Strīdu risināšanas sistēmas un praktizējošu juristu apmācība*.

Tā laikā laikā ir paredzēts izstrādāt alternatīvās strīdu risināšanas metožu ieviešanas koncepciju Latvijā, kā arī realizēt divus pilotprojektus par jauno instrumentu piemērošanu konkrētām lietu kategorijām, piemēram, ģimenes strīdiem vai dzīvokļu strīdiem. Ar alternatīvām strīdu risināšanas metodēm saprot procesu, kurā neitrāla trešā puse kā starpnieks palīdz divām strīda pusēm pašām nonākt pie konflikta atrisinājuma, neizskatot lietu ierastā tiesas procesa kārtībā. Papildus ir paredzēts veikt virkni atbalsta aktivitāšu, tajā skaitā novadīt informācijas kampaņu par jaunajiem instrumentiem kā strīdu risināšanas iespēju, organizēt diskusijas ar dažādu nozaru speciālistiem par Latvijai piemērotāko modeli un veikt speciālistu apmācību, kas nodrošinās jauno metožu pieejamību.

2005. gadā turpināja ieviest PHARE projektu *Latvijas tiesu sistēmas iespēju stiprināšana*. Projekta vadošā iestāde Latvijā ir Tiesu administrācija, bet projekta ārvalstu partneris ir Zviedrijas Nacionālā tiesu administrācija. Projekta laikā tika izstrādāti ieteikumi tiesu cilvēkresursu vadības uzlabošanai, t.sk. arī attiecībā uz tiesnešiem. Sadarbībā ar Tieslietu ministriju

tika sagatavoti priekšlikumi Latvijas *Civilprocesa likuma* optimizācijai un paātrināšanai. Daļa no šiem grozījumiem ir pieņemti, daļa ir iesniegti Saeimā izskatīšanai, bet par daļu vēl notiks tālākas diskusijas.

Papildus ar projekta finansējumu palīdzību tika būtiski uzlabots Latvijas tiesu un pašas Tiesu administrācijas tehniskais nodrošinājums. Tika iegādātas personālās darbstacijas un sinhronās tulkošanas tehnika.

2005. gadā tika uzsākts arī projekts „Tieslietu ministrija”, kura ir nodrošināt, lai tieslietu sistēmas funkcionēšana būtu vērsta uz attīstību un rezultātu sasniegšanu. Projekts ir iedalīts divās komponentēs: finansiālā un cilvēkresursu pārvaldē. Pirmās komponentes laikā tiks veikta ministrijas funkcionalitātes audits, kas precīzi identificēs funkciju izpildes procesus un konstatēs to savstarpējo saistību un mijiedarbību. Projekta kopējās izmaksas ir 497 108 eiro un finansējums Tieslietu ministrijai ir piešķirts no Eiropas Komisijas programmas „Pārejas līdzekļu administratīvās spējas stiprināšanai”. Papildus tiks veikta Reliģisko lietu pārvaldes un Uzņēmumu reģistra funkciju realizācijai nepieciešamo procesu analīze un sagatavots to apraksts.

2.komponentes „Cilvēkresursu pārvalde” laikā tiks istrādāta apmācības sistēma, kas nodrošinātu katram Tieslietu ministrijas darbiniekam pienākumu veikšanai nepieciešamo zināšanu apjomu, kā arī kvalifikācijas un karjeras celšanai tālāku zināšanu papildināšanu, tiks izstrādāts individuālais apmācību plāns, kas balstīts uz darbinieku novērtējumu atbilstoši nepieciešamajām prasmēm. Tāpat paredzēts izstrādāt ieteikumus darba samaksas sistēmai atbilstoši esošai likumdošanai un finansēšanas iespējām, izstrādāt karjeras plānošanas sistēmu u.c.

IV PERSONĀLS

Darbs ministrijā ir atbildīgs, tas prasa lielu koncentrēšanos un spēju operatīvi reaģēt uz doto uzdevumu izpildi, tāpēc personālam jābūt augsti kvalificētam, profesionālam un ar spēcīgu iekšējo motivāciju godprātīgi pildīt darba uzdevumus, pilnveidot savas zināšanas un iemaņas, lai spētu orientēties nacionālajā un starptautiskajās tiesību sistēmās. Tādēļ Tieslietu ministrijā liela uzmanība tiek veltīta darbinieku atlases, izvērtēšanas procesam un, protams, arī tālākai darbinieku apmācībai un kvalifikācijas celšanai, par pamatu ņemot ikgadējo darbinieku novērtēšanas anketās atzīmētās mācību vajadzības, karjeras attīstības iespējas un katra darbinieka individuālās īpašības un motivāciju.

Uz 2005. gada 31. decembri Tieslietu ministrijā strādāja 176 darbinieki, no kuriem 93 bija valsts civildienesta ierēdņi un 83 darbinieki. Praksi izgājis 21 Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes students.

2005. gadā Tieslietu ministrijas darbinieki kvalifikācijas celšanai tika nosūtīti gan uz Valsts administrācijas skolas, gan arī uz citu organizāciju rīkotajiem mācību kursiem un semināriem gan Latvijā, gan arī ārzemēs. Darbinieki ir piedalījušies dažādās valsts un pašvaldību institūciju organizētajās darba grupās.

V SABIEDRĪBAS INFORMĒŠANA

2005. gadā Tieslietu ministrijas Sabiedrisko attiecību nodaļa aktīvi veikusi sabiedrības informēšanu gan par jauniem normatīvajiem aktiem, kas stājušies spēkā, gan par ministrijai un sabiedrībai nozīmīgiem pasākumiem. Gada laikā medijiem nosūtītas vairāk nekā 180 preses relīzes, informējot par ministrijas darbu, izstrādātajiem normatīvajiem aktiem un citiem aktuāliem jautājumiem.

Lai sniegtu vairāk informācijas par ministrijas darbu, kā arī nodrošinātu iedzīvotāju saziņu ar iestādi, 2005. gada sākumā tika izveidota jauna Tieslietu ministrijas interneta mājas lapa. Tā padarīta ērtāka, mūsdienīgāka, pieejama daudz plašāka informācija par ministrijas darbu, ir iespēja uzzināt par topošajiem normatīvo aktu projektiem, par ministrijas darbu Eiropas Savienības jautājumos, izveidots Forums, kurā interesenti var uzdot aktuālus jautājumus. Tāpat mājas lapā pieejami visu ministrijas darbinieku tālrunu numuri un e-pasta adreses, ir iespējams nosūtīt interesējošos jautājumus par e-pastu Tieslietu ministrijas kancelejai.

Jaunā mājas lapa būtiski uzlabojusi sabiedrības iespējas sazināties ar ministriju, turklāt arī daudzas atbildes tiek sniegtas elektroniski, kas ļauj iedzīvotājiem uzzināt nepieciešamo informāciju, netērējot laiku iestādes apmeklēšanai klātienē.

2005. gadā stājās spēkā *Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums* un tā ieviešanai tika izveidota ministrijas struktūrvienība – Juridiskās palīdzības nodaļa. Lai informētu par iedzīvotājiem pieejamajiem juristu pakalpojumiem, tikai ievietoti raksti vairākos centrālajos, kā arī reģionālajos laikrakstos, Tieslietu ministrijas mājas lapā tika izveidota jauna sadaļa „Juridiskā palīdzība”, kurā ir ne tikai informācija par juridisko palīdzību, bet arī pieejami iesniegumu paraugi un veidlapas, tādējādi dodot iespēju veidlapu no interneta izdrukāt, aizpildīt un nosūtīt pa pastu, neierodoties personīgi attiecīgajā institūcijā. 2005. gada beigās masu medijiem regulāri tika sniegta informācija par jaunas Tieslietu ministrijas padotības iestādes – Juridiskās palīdzības administrācijas izveidi.

2005. gada 1. februārī tika atzīmēts gads kopš Administratīvo tiesu izveidošanas. Tika rīkoti vairāki informatīvi pasākumi (preses konferences, publiskas diskusijas, lekcijas u.c.), informējot sabiedrību par tiesu pirmā darba gada rezultātiem, iespējām vērsties Administratīvajā tiesā un administratīvo procesu.

2005. gada 1. oktobrī stājās spēkā jaunais Kriminālprocesa likums, un arī par šo nozīmīgo normatīvo aktu tika organizēta informatīvā kampaņa – viedokļu raksti laikrakstos, sniegtas atbildes žurnālistiem u.c.

2005. gada 31. martā tika atzīmēti 10 gadi kopš apgabaltiesu izveidošanas Latvijā. Tika organizēta preses konference, atvērto durvju diena apgabaltiesās, svinīgais pasākums tiesnešiem un citiem viesiem, apgabaltiesu veidošanā iesaistīto cilvēku apbalvošana.

Preses konferences un līdzīga rakstura informatīvi pasākumi (prezentācijas u.c.) rīkoti arī par integrēto Zemesgrāmatu sistēmu, u.c.

Tieslietu ministrija 2005. gadā piedalījās jau tradicionālajās „Ēnu dienās”, kad jaunieši no vidusskolām un augstskolām sekoja līdz tieslietu ministres un ministrijas vadības darbam, iepazinās ar iestādes ikdienas darbu, tā organizēšanu u.c.

2005. gada decembrī darbu uzsāka atjaunotais Latvijas Tiesu portāls www.tiesas.lv, kuru Tieslietu ministrija veidoja kopā ar ANO Attīstības programmu. Portāls sniedz plašu informāciju par tiesu darbu, personu tiesībām, iekļauti arī tiesā iesniedzamo dokumentu paraugi, tiesu kontaktinformācija utt. Plānots, ka tuvākā nākotnē portāla saturiskā uzturēšana tiks nodota Tieslietu ministrijai. Tāpat 2005. gadā sadarbībā ar ANO Attīstības projektu tika izstrādātas *Tiesu komunikācijas vadlīnijas* un uzsākta to ieviešana tiesu darbā, apmācot tiesu darbiniekus un tiesnešus.

VI TIESLIETU MINISTRIJAS PRIORITĀTES 2006. GADĀ

Tieslietu ministrijas plāni 2006. gadam izriet no šādām prioritātēm:

1. Tieslietu sistēmas attīstības stratēģisko virzienu definēšana, sistēma un pārvaldes procesu pilnveide;
2. Likumdošanas procesa un kvalitātes, kā arī tiesību aktu pieejamības pilnveidošana;
3. Uz tiesu sistēmas un tiesu procesa efektivizāciju vērsta jaunu politiku izstrāde un tiesu infrastruktūras, personāla politikas attīstība;
4. Sodū izpildes politikas pilnveidošana;
5. Iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitātes pilnveide, administratīvo procedūru vienkāršošana.

Tieslietu ministrijas plānotie uzdevumi atbilstoši definētajām prioritātēm:

- 1.1. Izstrādāt un apstiprināt Tieslietu ministrijas un tās padotības iestāžu vidēja termiņa darbības stratēģijas.
- 1.2. Nodrošināt nepieciešamos pasākumus, lai stiprinātu Tieslietu ministrijas administratīvo kapacitāti.
- 1.3. Uzsākt kvalifikācijas celšanas programmu Tieslietu ministrijā strādājošajiem.
- 1.4. Gatavoties īstenot Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Šveices, Norvēģijas un citu finanšu instrumentu efektīvu ieviešanu un apguvi.
- 2.1. Izstrādāt *Koncepciju par nacionālo tiesību aktu pieejamības veicināšanu un elektronisko versiju autentiskuma atzīšanu.*
- 2.2. Izstrādāt *Koncepciju par valsts pārvaldē sagatavoto likumprojektu koordinēšanas sistēmu.*
- 2.3. Izstrādāt *Koncepciju par Eiropas Savienības tiesību aktu datu bāzi.*
- 2.4. Uzlabot Eiropas Savienības tiesību pārņemšanas kontroli.
- 3.1. Nodrošināt *Tiesu iekārtas likuma* ieviešanu pēc likuma pieņemšanas Saeimā.
- 3.2. Pilnveidot tiesu izpildītāju darbības organizēšanu, nodrošinot efektīvu piedziņu valsts labā, kā arī uzlabot sadarbību ar Uzturlīdzekļu garantiju fondu.
- 3.3. Veikt Kriminālprocesa likuma darbības izvērtēšanu un risināt tā piemērošanas problēmas.
- 3.4. Izvērtēt alternatīvas strīdu risināšanas institūta ieviešanu Latvijas tiesu sistēmā.
- 3.5. Nodrošināt *Tiesu ekspertīžu likuma* ieviešanu pēc likuma pieņemšanas Saeimā un turpināt tiesu ekspertīžu kvalitātes uzlabošanu.
- 3.6. Nodrošināt efektīvu valsts apmaksātās juridiskās palīdzības sniegšanu normatīvajos aktos noteiktām personu grupām.
- 3.7. Uzsākt nepieciešamo pasākumu īstenošanu, lai nodrošinātu tiesas ar piemērotām tiesu ēkām.
- 3.8. Nodrošināt Tiesu informatīvās sistēmas darbības attīstību un uzturēšanas modeļa pilnveidi.
- 4.1. Izstrādāt *Administratīvo sodu koncepciju.*
- 4.2. Izstrādāt likumprojektu „*Grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā*”.
- 4.3. Uzsākt *Administratīvo sodu procesa koncepcijas* izstrādi.

- 4.4. Izstrādāt *Kriminālsodu politikas koncepciju*.
- 4.5. Izstrādāt pamatnostādnes kriminālsodu izpildes politikas jomā.
- 4.6. Izstrādāt *Ieslodzīto izglītības pamatnostādnes 2006.-2010. gadam* un programmas to īstenošanai. Uzsākt izglītības programmu īstenošanu ieslodzījuma vietās.
- 4.7. Uzsākt nepilngadīgo brīvības atņemšanas un apcietinājuma izpildes politikas pamatnostādņu ieviešanu, izstrādājot atbilstošu programmu.
- 4.8. Uzsākt *Ieslodzīto veselības aprūpes koncepcijas* ieviešanu un veikt nepieciešamos pasākumus, lai sagatavotu Olaines cietuma slimnīcu sertifikācijai.
- 4.9. Izstrādāt politikas plānošanas dokumentu ieslodzīto nodarbinātības veicināšanai;
- 4.10. Nodrošināt *Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma* ieviešanu.
- 4.11. Izstrādāt *Ar brīvības atņemšanu notiesāto personu resociālizācijas koncepciju*.

- 5.1. Turpināt atsevišķu reģistrācijas procedūru vienkāršošanu, paplašinot Zemesgrāmatu un Uzņēmuma reģistra funkcijas un nodrošinot iedzīvotājiem efektīvāku pakalpojuma pieejamību.
- 5.2. Nodrošināt *Maksātnespējas likuma* ieviešanu pēc likuma pieņemšanas Saeimā.
- 5.3. Nodrošināt *Patentu likuma* ieviešanu pēc likuma pieņemšanas Saeimā.
- 5.4. Nodrošināt Intelektuālā īpašuma padomes darbību, koordinējot intelektuālā īpašuma attīstības prioritāro darbības virzienu īstenošanu.
- 5.5. Nodrošināt *Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma* ieviešanu.
- 5.6. Nodrošināt *Zemes ierīcības likuma* ieviešanu pēc likuma pieņemšanas Saeimā.
- 5.7. Nodrošināt Ministru kabineta apstiprinātā *Pasākumu plāna problēmu novēršanai nekustamo īpašumu darījumu jomā* iekļauto pasākumu īstenošanu.
- 5.8. Sagatavot *Koncepciju par zemnieku un zvejnieku saimniecību tiesisko regulējumu*.